

KAPİTALİST MODERNİTENİN RESMİ İDEOLOJİSİ OLARAK LİBERALİZM

GİRİŞ

Liberalizm çok sık duyduğumuz ve de kullandığımız bir kavram olmasına rağmen, anlamını derinliğine kavramaktan da oldukça uzak olduğumuz bir gerçekliktir. Örgüt ortamında liberalizmi genelde mücadele etmeme, uzlaşmaya çekme, kural ve kaideleri esnetme biçiminde algılamaktayız. Bu hususlar doğru olmakla beraber, liberal yaklaşımların tümünü ifade etmezler. Bir anlamda liberal duruşun bazı sonuçları olmaktadır. Oysa liberalizmin bir yaşam felsefesi ve yaşamın tüm alanlarına hitap eden ideolojik bir bakış açısı vardır.

Geçmişte çok fazla anlamadığımız ve de önemsemediğimiz bir kavram olan liberalizmi Önderliğin “Demokratik Uygarlık Manifestosu” eserinden sonra daha fazla önemsemeye ve üzerinde yoğunlaşmaya başladık. Çünkü Önderlik, savunmanın henüz giriş bölümünde şu tarihsel tespiti ve uyarıyı yapmaktadır: “Benim için açıktır; kapitalist modernitenin asıl gücü ne parasından ne de silahından kaynaklanmaktadır. Sonuncu ve en güçlüsü olan sosyalist ütopya dahil tüm ütopyaları her renge bürünen en değme sihirbaza taş çıkartan kendi liberalizmden boğması asıl gücünü oluşturmaktadır. Tüm insanlık ütopyalarını kendi liberalizmde boğması çözümlenmedikçe, kapitalizm ile mücadele şurada kalsın, en benim diyen düşünce ekolü bile en iyisinden bir hizmetkarı olmaktan kendini kurtaramaz.”

Aslında bu değerlendirme neden liberalizmi anlamak zorundayız sorusuna o kadar açık bir cevap oluşturuyor ki, fazla söze de gerek bırakmıyor. Biz sistem karşıtı bir hareket olduğumuz idea ediyor

ve tarihten çıkardığımız dersler ile sisteme karşı özgürlük mücadelesi yürütüyoruz. Karşımızdaki sistemi, uygarlığın son aşaması olan kapitalist moderniteyi anlamadığımız ve de onu teorik ve pratik olarak aşamadığımız müddetçe, vereceğimiz mücadelenin, sistemin değirmenine su taşımaktan öteye bir anlam ifade etmeyeceği de yalın bir gerçekliktir. Önderlik, kapitalist modernitenin gücünü liberalizmden yani kendi ideolojisinden ve de felsefesinden aldığını belirtiyor. Bu yüzden liberalizmi ayrıntılarıyla tanımak ve enine boyuna yorumlamak bizim açımızdan olmazsa olmaz kabilinden bir görev olmaktadır. Önderlik savunmalarında liberalizm için “Kapitalizm merkez ideolojisi, kapitalizmin resmi ideolojisi, kapitalizm ana ideolojik eksen, burjuva orta sınıfın resmi ideolojisi, sistemin hegemonik ideoloji, modernitenin merkezi ideolojisi. vb” tanımlamalar yapmaktadır. Demek ki; her şeyden önce liberalizmi sistemin resmi ideolojisi olarak tanımlamak önemlidir. Önderlik savunmalarıyla bin bir maske, örtü ve zırhın arkasına gizlenmiş olan sistemi çözümlemekte ve açığa çıkarmaktadır. Bu şekilde var olan kafa karışıklığına, bilgi kirliliğine karşılık ideolojik ve felsefik anlamda bir netlik ve arılık yaratmaktadır.

Önderlik liberalizm, kapitalist modernitenin en büyük mezhebi olarak değerlendirmiştir. Tabi kapitalist modernite =liberalizm demek tam doğru olmaz. Kapitalist modernite kendisini reel sosyalizm, sosyal demokrasi, ulusal kurtuluşçuluk ve muhafazakarlık biçimlerinde de var edebilmiştir. Bunlarda kapitalist modernitenin mezhepleridir. Önderlik bu konuda “ İslam’ın, Hristiyanlığın ve Yahudiliğin mezhepleri temel olgularından ne kadar farklıysalar, kapitalizmden doğmuş mezheplerde, kök kapitalizmden o kadar farklılar” demektedir. Biz kapitalist moderniteden ziyade onun en büyük mezhebi olan liberalizmi incelemeye çalışacağız.

Günümüzde liberalizmi denildiğinde, burjuva demokrasisinin ekonomik, siyasal

ve toplumsal olarak işlediği devlet ve siyasal yapılanmalar anlaşılmaktadır. İçeriği toplumdan topluma devletten devlete farklılıklar gösterir. Esnek yapısından dolayı, kendisini her döneme uyarlama yeteneği göstermiş olan liberalizm en son neo-liberalizm olarak sistemi krizden kurtarmak istemektedir. Karşımızda öyle sabit değişmeyen fikirler bütünü yoktur. Bu yüzden yanılmamak gerekir. Her rene bürünen bukalemun gibidir. Tek bir rengini aramak, insanı yanıltıcı

kılabilir. Önderlik savunmalarında liberalizm için “ Liberalizm oldukça eklettik, her kalıba giren, aldatici, riski yüksek bir yandan en katı dinsel dogmalardan daha dogmatik, en soyut felsefelerden daha saçma spekülatif bir düşüncedir. Liberalizm burjuva orta sınıfın resmi ideoloji olarak tam bir ekletteğimizin ile her fikirden yaralanıp, yamalı bohça misali sistemler yaratmakta oldukça pratiktir. Böylelikle, görünüşte her modelin doğru yanlarına sahip çıkmış gibi kendisini sistemleştirir. Özünde tüm modellerin en kusurlu yanlarını, bazı doğrularla karıştırarak, eklettizmin en tehlikeli bir biçimini sürekli inceleme modeli olarak topluma sunar. Resmi anlayış olarak toplumun, kolektif hafızasını sömürgeleştirip işgal eder. İdeolojik hegemonyasını kesinleştirir” demektedir.

Görüldüğü gibi liberalizm oldukça kompleks bir yapıya sahiptir. Çıkarıcı ve faydacıdır. Sistemi ayakta tutmak ve burjuvazinin çıkarlarını korumak dışında herhangi bir ilkesi yoktur. Çıkarlar söz konusu olduğunda hiçbir kural ve ahlaki ilke tanımaz. Pragmatizm temel anlayışıdır. Michewellanın “ İktidar olmak için her yol mubahtır” felsefesi esastır. Sistemin vardığı düzey açısından, ulusun devleti uluslar üstü güç kazanmış şirketlerin bir kurumuna; hukuk felaketler sistemin meşruluk kitaplarını dolduran kanunlara; siyaset ise birey ve toplumu tam bir avlama sanatına dönüştürülmüştür.

Liberalizm insanlık açısından ne ifade ettiğini iyi anlamak gerekir. Bu anlaşılmadan ona karşı verilecek mücadelenin zaruriyeti de anlaşılamaz. Önderlik bu konuda da şu tespitleri yapmaktadır “ Kapitalist liberalizmin birey özgürlüğünden ziyade adeta bir fare gibi insan toplumunun kemirme sanatı olduğunu, kaynağını ise geleneksel tüccar kültüründen aldığını tespit etmek zor değildir. Liberalizmin tahrik ettiği birey ve toplumunu çözüp kendi doğal insanı mecrasına akıtmadıkça sonuç toplumsal kanserle ölüm olmaktan öteye gitmez.”

Birde liberalizm bizim açımızdan önemli kılan şey, onun parti saflarımıza kadar sızdırmış olmasıdır. Sadece dışımızda olan bir olgu değildir. İçimize de yansımıştır. Gerek sübjektif olarak tasfiyeciler eliyle gerekse objektif olarak farkında olmadan kadrolarda çıkmakta ve ortamımıza hakim olmaya çalışmaktadır. Zaten sistemde yıllardır, Önderliğin sistem karşıtı özgürlükçü çizgisini kendi sularında boğmak için her türlü yöntemi kullanmaktadır. İdeolojik olarak böyle tehditler altında olan bir hareketiz.

Sonuç olarak; hem içimizde hem de dışımızda yoğunca karşılaştığımız bir olgudur, liberalizm. Mücadelemiz açısından anlaşılması ve savaşılmaması gereken en temel ideolojik akım olmaktadır. Sürekli tetikte olmalı ve tuzaklarına düşmemeye çalışmalıyız. Buda onu tanımaktan geçer. Bu yüzden liberalizmin tarihsel çıkış koşullarını irdelememiz gerekir. Yine liberalizm birey ve toplum yaklaşımlarını nasıl bir felsefeye sahip olduğunu anlamak gerekir. Ayrıca onu siyasal alanda da görüp tanımak önemlidir. Ekonomik yaklaşımı nedir, nasıl bir ekonomi politikası vardır, bunları da görüp anlaya çalışacağız. Liberalizm diğer hareketlerin nasıl sistem içileştirdiği en radikal sistem karşıtı geçinen hareketleri bile sonunda nasıl kendisine hizmet eder hale getirdi? Buda anlamamız gereken ve ders çıkarmamız gereken bir konudur. Tüm bu konuları bu çalışmamız da değerlendirip yorumlamaya çalışacağız. Son olarak da liberalizmin içimizdeki varlığını sorgulayacağız. Bu şekilde bu çalışmamızı sonlandıracağız. Bu çalışmanın sistemin merkez ideoloji olan liberalizmi anlamamızda ve ona karşı mücadele yürütmemizde sınırlı da olsa bir katkı sunacağı inancındayız.

Liberalizmin Tarihçesi

Liberalizm, Latince kökenli bir kelime olup özgürlükçülük anlamına gelmektedir. Özgürlük anlamına gelen “ Liber” kökünden türetilmiştir. Bu kelime Fransızca “Liberte” olarak geçmiştir. Liberalizm kavramı kapitalist modernitenin merkez ideolojisini ifade etmek için kullanılmıştır. 16.yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Fransız devriminin üç sloganı olan Liberte, Egalite, Fraternite yani özgürlük, eşitlik ve kardeşlikten birisidir. Liberalizm her koşula kendisini uyarlıya bilmiş esnek bir ideolojidir. Liberaller amaçlarını üç temel iktidar alanı olan siyasi, ekonomik ve kültürel iktidarlardan bireyi kurtarmak olduğunu söylerler. Temel felsefelerin de birey esastır. Liberal felsefenin temel taşı bireyin özgür seçebilme hakkıdır. Birey istenildiği gibi değil istediği gibi yaşama hakkına sahiptir. Birey kendi alanında olduğu sürece istediği tavrı geliştirebilir, dilediği gibi yaşayabilir. Birey özgürlüğü her şeyin üstündedir.

Liberalizm 19.yüzyıl başlarında, kapitalizmin resmi ideolojisi olarak şekillenmiştir. Bu ideolojisini toplumun her alanında

yaygınlaştırdı, bir sistem haline getirmiştir. Liberalizm tarihini iki aşamalı olarak ele alabiliriz. Klasik liberalizm aşaması ve neo-liberalizm aşaması olarak. Liberalizmin doğuşunda rol oynayan kişiler Jon Locke, David Hume, Jerami, Beantham, Adam Smit, James Mill ve oğlu Jon Stuart Mill sayılabilir. Bu kişilerin liberal teorilerinde ciddi bir fark olmayıp, biçimsel ve pratik bazı farklılıklar görülmektedir. Hepsisi ortak amaç olarak birey özgürlüğünü, devleti oluşturan yasama, yürütme ve yargı organlarının bağımsızlığını ve bunlarla bağlantılı olarak ekonomik özgürlüğü savunurlar. Önderlik savunmalarında liberalizm şöyle tanımlamaktadır: “ Liberalizm ideolojik olarak tanımak büyük önem taşır. Sadece bireycilik, özgürlükçülük demek tanım için yetersizdir. Kavram olarak Fransız devriminde eşitlik ve kardeşlik kavramlarıyla birlikte öne çıktı. Meşhur Liberte, Egalite, Fraternite olarak merkezi bir kavram olarak sağında muhafazakarcılığı solunda ise önce demokratlığı sonra sosyalistleri buldu. Sistemi (kapitalist tekelciliği) devrimlere gereksinim duymadan, evrimle geliştirmek gibi mutedil bir görünüm takıldı.”

Liberalizmi tanımak için onu tarihini incelemek önem taşır. Liberalizmin çıkışına neden olan koşulları ve öncülülerinin kimler olduğunu araştırmalıyız. İşte o zaman liberalizmin kimler için ne ifade ettiğini daha iyi anlayabiliriz. Önderlik son savunmalarında liberalizm olgusunu tarihsel ve toplumsal olarak ele almaktadır. Liberalizmin kapitalizmin merkez ideolojisi olarak tanımlıyor. Liberalizm kapitalist modernite için yaşamsal değerde olup, sistemin bugüne kadar kendisini sürdürmesinde temel araç rolündedir. Liberalizmi, yeni paradigmamıza göre değerlendirirsek, onun tarihsel ve toplumsal yönlerini ele almalıyız. Eski paradigmamız, Marksizm’in bakış açısının etkisinde olduğu için pozitivizm ve determinizm hakimdi. Biz tarihsel ve toplumsal olayları değerlendirdiğimizde yaşanan sistemleri bir zorunluluk olarak görüyorduk. Sosyalizme ulaşmak için kapitalizmin yaşanması gerekiyordu. Yaşanan gelişmeleri, maddi koşullarla izah ediyorduk. Şimdi ise Önderlik yaşanan gelişmeleri maddi ve zihinsel ortama göre değerlendiriyor. Önderlik tarihsel süreci sadece üç toplum biçimini tanıdığını söylüyor. Doğal toplum, uygarlık toplumu ve demokratik toplum olarak. Buda tarihe ve topluma yeni bir sosyolojik yaklaşımdır. Bu bakış açısıyla tarihte yaşanan her sistemin, her olay ve olgunun gerçekliğini daha iyi anlayabiliriz. Kapitalist modernite uygarlık

toplumunun ve sisteminin son aşaması olarak yaşanmaktadır. Sistemler genelde oluşum, olgunlaşma ve çöküş süreçlerini yaşarlar. Dağılma süreçlerine kaos süreçleri de denir. Bu kaos süreçlerinden çıkacak sonuçlar net olmamakla birlikte özgürlük açısından da en uygun zamanlardır. Hangi güç daha örgütlü olursa, o güç belirleyici olacaktır. Şimdi bu tarih anlayışıyla, liberalizmin çıkışını yorumlayalım.

Ortaçağ Avrupa'sında hakim olan egemen sistem feodaliteydi. Bu sistemi kilise ve imparatorluklar temsil ediyordu. Kriz yaşayan bu sistem hacli seferleriyle ömrünü uzatmak istediye de başarılı olamadı. Bu sonuçlar sistemin içindeki çelişkilerin artmasına sebebiyet vermiştir. Sistemin toplum üzerinde arttırmış olduğu baskılar, halk arasında yoksulluğun, hatsallıkların ve huzursuzluğun gelişmesine sebep olmuştur. 13. yüzyıldan sonra bu durum giderek ağırlaşmıştır. Bu dönemler feodal sistemin çöküşünün başladığı süreçlerdir. Bu egemen sistem üç iktidar tekelinin birleşiminden oluşmaktaydı. Bunlar Papa, İmparatorluk ve yerel iktidarlardı. Hiyerarşik bir bağla bir birlerine bağlıydılar. Papa bunların tamamına hakim idi. Kilise sistemin ideolojik ve manevi gücü olarak meşruiyetin sağlıyordu. Dolayısıyla kilise yaşamın her alanında örgütlülüğünü sağlamıştı. Kilise büyük bir üretim kabiliyetine ve zenginliğe sahipti. Gerçekleşen Rönesans ile birlikte Papa'nın mutlakıyeti dağılıyor, yeni düşüncelerin oluşumuna zemin sunuyordu. Sonraları kiliselerde reformlar gelişti. Rönesans ve reform hareketlerinden sonra yeni düşünceler gelişme zemini buldu. Coğrafi keşif hareketleri de bu süreçte gerçekleşmişti. Oluşan yeni krallıklar, sömürgeleştirme hareketlerini başlatmışlardı. Keşifler ve sömürgeler için krallıklar, maddi desteğe ihtiyaç duyuyorlardı. Bu da tüccarlar şahsında orta sınıfın rolünü geliştiriyordu. Önderlik bu tüccar kesimin oluşturduğu orta sınıfın uygarlığın oluşumundan beri var olduğunu belirtiyor. Bu sınıfa özelliklerinden dolayı toplum ve egemen güçler tarafından olumlu bir gözle bakılmıyordu. Kendisini tarih boyunca toplumsal yarıklarda gizlemeyi hep başarmış olan bu kesim, oluşan bu yeni durumdan faydalanarak, tarih sahnesine çıkışını gerçekleştiriyordu. Orta sınıf varlığını iktidara dayandırmaktadır. Bu durumdan faydalanarak iktidara yöneliyor. Başlarda krallıklarla yaptığı ittifaklarla iktidarda pay almak istiyor. Bu sınıfın önünde büyük engel teşkil eden yerel iktidardaki aristokratları, bu ittifakla devre dışı bırakıyor. Bu ittifak sonucunda feodaliteyi oluşturan imparator Papa ve yerel

aristokrasi yenilgiye uğratılmıştır. Merkezi kilise yerine birçok kilise oluşmuştur. Katolik, Protestan, Anglikan vb. oluşan bu koşullar liberalist düşüncenin çıkışına ortam hazırlamıştır. Çünkü merkezi mutlakıyetçi bir kilise sistemi olduğu sürece bu düşünce oluşamazdı. Özellikle Protestanlık mezhebi liberalizme zemin sunmuştur.

Bu mezhep 16. yüzyılda Martin Luter önderliğinde başlatılan hareket sonucu oluşmuştur. Protestanlık, Papanın düşüncesine karşıydı. Hristiyanlık dininde reformlara yol açmıştır. Kilisenin temel felsefi olan skolastik düşünceye son vermiştir. Ortaçağın, toplumsal yapısını değiştirmiştir. Oluşan bu durumda aydınlanma çağının önünü açmıştır. Artık düşünceleri kiliseye dayandırma yerine akla dayandırılıyordu. Olay ve olgular Papa'nın analizi yerine bilim ve felsefe dayandırılmaktaydı. Bu dönemde Descartes, Galileo, F. Bacon gibi düşünürler öne çıkmıştır. Bu yeni zihniyetle toplum bir çok yönden gelişim göstermiştir. Felsefede, bilimde, tıpta, sanatta vb... noktalarda yeni gelişmeler sağlanıyordu. Astronomi ve coğrafik keşiflerde toplumun kiliseye olan inancını zayıflatmaktaydı. Bruno, Thomas Mur gibi yüzlerce bilim adamı bu gelişmeler uğruna ağır bedeller ödemiştir. Oluşan bu bilinçlenme düzeyi toplum içinde egemen sistemlere karşı baş kaldırma ve devrimler sürecini başlatmıştır. Başta İngiltere 1648 ve 1688 Hollanda, Amerika ve son olarak da Fransa'da devrimler yaşanmıştır. Bu sürece ilişkin Önderlik savunmalarında şu görüşe yer vermiştir: "16. yüzyıldan itibaren, giderek çoğalan bilim ve felsefe ordusunun kapitalist tekelin öncü gücü olarak değerlendirmek elbette doğru değildir. Hatta üç tarihi harekette yer alanların (Rönesans, Reformasyon ve Aydınlanma) büyük çoğunluğunun ve nitelikçe de ağır basanların özgür zihniyet, bilge ve ahlakîyatçıları olduğunu, kapitalizm gibi sonuçları doğdukları günde doğru olan bir klikten ve yaşam tarzından nefret ettiklerini biliyoruz. Avrupa'da patlak veren zihniyet devriminin hiç olmadığı kadar tüm dünya insanlığının bir değeri olduğundan da kuşku duyulamaz. Büyük bir kısmı hümanistti. Din ve milliyetçilikten uzak duruyorlardı. Kaldı ki bilim ve felsefe çalışmasının kendisi bir devrimdi. Eğer bir sosyal kesime mal edilecekse bunların klasik uygarlık değerleriyle haşır neşir olanlardan yana değil özgürlüğe, eşitliğe, demokrasiye en çok ihtiyacı olanlardan yana olduklarından da kuşku duyulamaz.

Şu satırları yazarken bile onlara minnettarız. Sorun bu değil. Nasıl ki artı ürün sahiplerinden sızdırılıp, yeni bir sosyal sınıfın yönetici güç olarak kendilerini inşa etmelerinde kullanıldıysa, zihniyet artı ürünlerine değerlerine de benzer bir el koymaları ve kendi zihniyet inşalarında kullanmaları söz konusudur. Bu eylemede rahatlıkla zihniyet hırsızlığı diyebiliriz. Yeni moderniteyi her bakımdan kendi sınıf çıkarlarına göre inşa etmeyi bildiler. Zorluklarını ustaca kullanarak yanlarına çekip, tıpkı alttaki ekonomiyi yaratan kesimleri istismar ettikleri gibi onları da onları da istismar etmeyi bildiler. Nice sanatkarı, bilim adamını ve filozofu denetimlerine hatta iktidar aygıtlarına katarak bu istismarı gerçekleştirmesini sağlıyorlardı. Karşılarında direnenleri de aynı ekonomik, sosyal ve siyasal yöntemlerle etkisizleştirmesini biliyorlardı. Erasmus, Galileo, Bruno gibilerinin başına neler getirildiğini biliyoruz.

Nasıl ki devlet tekeli eliyle ekonomiye yeniden hakimiyet sağlandıysa, ideolojik tekel hareketi de benzer biçimde etkileyici oldu. İsyancılar hem siyasi hem ideolojik hem ekonomik sahada çok kapsamlı eylemlerle bastırıldı. 18. yüzyılın sonunda sadece ekonomik tekel cephesinde (sanayide) değil siyasi (Fransız İhtilali) ve ideolojik cephede de (milliyetçilik ve ulus devlet) kazanıldı. Kaybedenler Hristiyan katolizmi, eski tarz monarşi, imparatorluklar ve hümanizmdi. Ekonomi nasıl karşıtı olan tekelciler tarafından yutulduysa, demokratik hareketler ve uluslarda ulus devle ve milliyetçilik tarafından yutulma sürecine alınmıştı. Aristokrasiye ve Katolik kilisesine tüm Hristiyanlığa düşen ise eskisi kadar itibarlı olunmasa da yeni efendilerle çıkar karşılığı ittifak tazelemek mümkün olduğu kadar elverişli koşullarla uzlaşmaktı. Demek ki 19. yüzyıla kadar sadece yeni ekonomik tekellerin zaferi söz konusu değildir. İdeolojik zaferde en az onunun kadar önemliydi ve kazanılmıştı.”

15. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar geçen sürede yaşanan toplumsal gelişmeler, oluşan yeni inanç sistemleri, gelişen düşünce akımları, bilim ve sanayideki gelişmeler ve oluşan devrimler egemen güçler dışındaki kesimlerin mücadeleleri ile ortaya çıkmıştır. Toplum ve birey özgürlüğe en çok bu süreçte yaklaşmıştır. Bireylerde iradeleşme, manevi ve maddi alanda büyük yaratımlar gerçekleşmiştir. Kapitalist sistemin bu gelişmeleri nasıl sahiplendiğini bilmek gerekir. Nasıl oldu da bunları sahiplenip, hükmeden konumuna gelmiştir. Oluşmakta olan burjuva

kesimi toplumu ve bireyi egemenliği altına alabilmek için bir ideolojiye ihtiyaç duymaktaydı. Çünkü geçmiş egemenlerin maskeleri düşmüştü. Yeni oluşan sistemi maskeleyerek için özgürlük anlamına gelen liberalizme ihtiyaç duyulmuştu. Toplum ve bireyin ihtiyacı olan özgürlüğün liberalizmle sağlanacağı idea edilmiştir. Kapitalizm gibi liberalizminin de Hollanda ve İngiltere’de gelişmesinin bazı nedenleri vardır. Bunlar kısaca Batı Avrupa’nın Kilise hakimiyetinden uzak olması, yeni düşüncelerin oluşumuna zemin sunması, orta sınıfın orada yoğun olup örgütlenme imkanı bulması ve yapılan keşiflerin bu merkezden gelişmesidir. Yapılan coğrafi keşiflerle deniz ticaretinin gelişmesi, orta sınıfın gücünü daha da arttırmıştır. Yine bilimin gelişmesiyle birlikte, gelişen sanayi devrimi de sisteme güç katmıştır. Liberalizm, düşünce olarak temelleri 16. yüzyılda atılmış olsa da tarihten de mirası olan bir düşüncedir. Atina kentlerinde başlayan bu yaklaşımlar, Manga Carta gibi antlaşmalarda görüldüğü gibi tarihin çeşitli dönemlerinde kendisini göstermiştir. 16. yüzyılda krallıkların egemenliğinden tamamen kurtulmak isteyen orta sınıf, devrimlerde krallıklara karşı hakları desteklemişlerdi. Oluşan bu ideolojinin tarihsel gelişimini ve bazı düşünce ekollerini ele alırsak.

John Lock: (1632-1704) İngiltere doğmuş ve öğrenimini görmüştür. Oxford üniversitesinde öğrenimini tamamlayıp yaşamı boyunca çeşitli düşünce ekolleri üzerine araştırmalar da bulunmuştur. Orta sınıf bir aileye mensup olup, genelde siyasal alan üzerine yoğunlaşmıştır. 1690’larda “ Hükümetler üzerine iki deneme” adlı eseriyle liberalizmi adlandırıp, formüleştirmiştir. Mutlakiyetçi düşünce sistemini büyük darbe vurarak, liberalist düşünce sisteminin gelişimini sağlamıştır. Liberal siyasetin, kurucu babası sayılır. Düşünce sisteminin temelinde bilimsel deneyimler ve akıl kuralları vardır. Genel olarak hukuk alanına ilişkin tezler öne sürmüştür. Buna göre bireyin yaşam hakkı, özgürlüğü ve mülkiyet hakkı, evrensel doğal haklardır. Devlet ile toplum arasında bir sözleşme değildir. Devlet toplumsal sözleşmeye uyduğu sürece, toplum egemenliği kabul etmelidir. Devlet sözleşmeye uymazsa toplumun direnme hakkı doğar. John Lock 1688’de İngiliz devrimi ile ilişkilendirilip, hukuksal önerilerde bulunur. Yaptığı öneri, 1689 İngiltere parlamentosunda onaylanıp, anayasa olarak kabul edilmiştir. Bu daha sonra Batı Avrupa’yı da etkileyip, birçok devlet tarafından esas alınmıştır. Günümüzdeki evrensel insan hakları bildirgesi de bu hukuka

dayanmaktadır. John Lock'un savunmuş olduğu bu haklar toplum için değil birey içindir. Ona göre bunun nedeni de bireyin toplumdan önce var olmasıdır. Dolayısıyla hakları da toplumdan önce gelmektedir.

David Home: (1711-1776) İngiltere'de yaşamını sürdürmüştür. John Lock'un düşüncelerinden etkilenmiştir. Onun tersi olan anti rasyonalisttir. David Hume göre toplumsal kanunlar insan eliyle değil doğal oluşmuştur. İnsan akıyla müdahale edilmemelidir.

Jerami Beanthem: (1748-1832) Bir İngiliz düşünürdür. Faydacı felsefe ekolünü geliştirmiştir. Buna göre insan doğasında özel istem hakları vardır ve bunları yaşaması gerekir. Dolayısıyla insan üzerine farz edilen yükümlülüklerden kaçır. Liberalizme bir ilke daya ekleyerek, yüksek düzeyde özel çıkar hakkını savunmuştur. Düşüncesine göre insanın mutluluğu ve refah düzeyi onun istemlerinin bastırılıp, sınırlandırılmamasına bağlıdır. Birey özel istemlerine ulaşırsa, mutluluğu yakalar. Her bireyin mutluluğu böyle sağlanırsa toplumda mutlu olur. Faydacı okulunun kurucudur.

Adam Smit: İngiliz ekonomi politiğinin teorisyenidir. Büyük sermayeler özgür ekonomik politikaların büyüklüğüne bağlı olarak gelişebilir. Birey sevgisi insanda genel bir olgudur ve doğaldır. Bireyin ekonomik özgürlüğünü sınırlandırmazsak oluşacak rekabet büyük servetler ortaya çıkartır. Tarihte görülmemiş başarılar geliştirir. Pazar kanunları arz talep ile kendisini canlandıracak ve üretici özgürlüğüyle tüketici çıkarına olacaktır. Oluşacak kazanım ve rekabetlerden dolayı, fiyatlar makul sevilerde kalacak ve tüketiciler de demokratik ekonomik haklarını elde etmiş olacaktır. Böylelikle ekonomi kendi kendisini denetler, devletin müdahalesine gerek yoktur. Vergiler kalkmalı ve hükümet pazardaki yetkilerini kaldırmalıdır. Ekonomide üretim ve tüketim bireyin sonsuz özgür olma hakkı olmalıdır. Özel mülkiyeti savunur, çünkü bireyin hakkı ve yaşam garantisidir.

Jams Mill ve John Start Mill: 19. yüzyıldan sonra İngiliz faydacı liberalist düşünürleridir. Özgürlük adlı eserleri vardır. Kitabın özünde bireyin özgürlüğünü toplum ve devlete karşı savunurlar. Ekonomik düşünceleri, bireyin akıl yoluyla üretime katılmasının üretimi arttıracığını savunurlar.

İngiltere de formülleşen liberalizm daha sonraları Amerika, Fransa ve Almanya'da gelişim göstermiştir. Bazı Fransız liberalist

düşünürleri, Fransız devrimini de etkilemişlerdir. Montescu J.J. Roussou Alex Dotkvi bunlardan bazılarıdır. Almanya’da Kant ve Şiller, Amerika’da J. Medusa ve J. Marşhal öne çıkan liberalistler olup devlet sistemini etkilemişlerdir.

19. yüzyıla giriş yaparken, liberalizm gerekli argümanlarını sağlayarak, kurumlaşmalarını tamamlayıp kapitalist modernitenin resmi ideolojisi haline gelmiştir. Devlet sistemi olarak ulus devlet hakim kılınmıştır. Sanayi devrimiyle gelişen endüstriyi tek hedefi kazanç olan endüstriyalizme dönüştürmüştür. Dine karşıtlık adı altında ondan daha dogmatik olan laikliği geliştirerek, toplumdaki ahlak olgusunu zayıflatmıştır. Devlet, toplum ve birey ilişkisini yeniden ele alarak kendi çıkarlarına göre yeni bir hukuksal düzen getirmiştir. Var olan ekonominin içini boşaltarak, ekonomizm haline döktürmüştür. Toplumu ayakta tutan ahlakın içini boşaltıp, üç S’lerle toplumu yozlaştırmıştır. Ulus devletin temel ideoloji olan milliyetçiliği geliştirerek, halklar arası kırımlara sebebiyet vermiştir. Batı Avrupa merkezli modernite çevreye yayıldıkça çok yönlü savaşlara yol açmıştır. 20. yüzyılın ilk yarısında gerek hegemon güçler arasındaki savaşlar gerekse sınıf ve uluslar arası savaşlar klasik liberalizm yaşadığı krizin temel göstergeleridir.

1930’larda yaşanan ekonomik krizler sonucu sosyal liberallerden olan Keynes’in tezleri öne çıkıyor. Bu tezlerin özü iki nokta da çözüm bulma çabasıdır. Birincisi; üretim araçlarının mülkiyetinin devlet denetimine bırakılmasıdır. İkincisi; sınıfların iktisadi ve toplumsal sorun durumlarında devletin aracı rolünü üstlenip çözüm bulmasıdır. Uygulamalı Keynes’çilik ilke olarak “sermayenin mantığı” ile “işçi sınıfının mantığını” barıştırma çabasıdır. Bu sosyal liberalist anlayış çözüm olmamış ve 1960’larda darbelenerek, 1980’lere gelindiğinde yerini neo-liberalizme bırakmıştır.

2. Dünya savaşından sonra temelleri atılan neo liberalizm 1960’da özgürleşme teorilerine karşı güvensizlik gelişince bedavadan puan toplayarak bu tarihlerde federal Almanya’da okulunu kurmuştur. 1978’lerde neo liberalizmin radikalleşen k. Burjuvalarının avukatlığına soyunup, piyasa da “ görünmez el” in bireylerin tümü için refah toplumun yaratacağı tezini öne sürer. Sonuçta 1978’de federal Almanya Ekonomi Bakanlığı Bilim Kurulu neo liberal politikasını ortaya koyar. Bu dönemde İngiltere’de Margirt Teacter ve ABD’de de Reygın neo liberal politikalara dayanarak, iktidara gelmişlerdir. Bu politikalara göre

devlet genel olarak ekonomiden elini çekecek ve özelleştirmelerle devlet baştan başa kapitalistleşmiş olacaktır. Piyasalar yeniden hükmünü icra edecek ve işleyiş mekanizmasına dokunulmayacaktır. Önderliğin neo-liberalizme ilişkin bir değerlendirmesiyle bu tarih bölümünü bitirelim:

“ Tam resmi ideoloji denmezse de ona yakın bazı ideolojik eğilimler daha da belirdi. Liberalizm, burjuva bir eğilim olarak devleti fazla etkileyemedi. Sosyal demokrat denemeler de aynı akıbeti yaşıyor. Sol ideolojiler her ne kadar iktidar karşıtı olduğunu söylese de devletçiliği aşacak ufuktan yoksundular. Tüm bu ideolojiler iktidar ilişkilerinde nasıl bir rol oynadıklarını ortaya koymakla gerçek karakterlerini ortaya çıkartılar. Bu gerçeklik kapitalist devletin meşruiyeti için ciddi bir tehditti. Artık kitleleri etkileyebilecek, ciddi yeteneklerden yoksun kalacaktı. Halk muhalefetleri, devlet odaklı olmayan akımlara, yöneleceklerdi. 1968 devrimciliği birçok eksiklik taşısa da bunun yolunu açmıştı. Yeni soldan tutalım feminizmi, ekolojik hareket ve yerel kültür akımlarına kadar geniş bir yelpazede devlete karşı yeni bir muhalefet tarzı gelişti. Sistemin kaosa girmesinde en temel etken buydu. Diğer yandan artan çevre sorunları tavizler politikası sonucu ücretlerin yükselişi yığınların yoksulluğundan ötürü talep yetersizliği, maliyet ve arz fazlalığına yol açıyordu. Sistemin iç çelişkileri ABD-AB-Japonya ekseninde artmıştı. 1980’ler sonrası neo liberalizm bu yeni kaotik bunalıma, çare olarak öne görürdü. 1990’da Sovyetlerin çözülüşü sistem için başarı değil, bunalımı arttırıcı bir etkendi. Neo liberalizmin yeni küresel hamlesi bu koşullar altında gündemleşti. Tekelleşen medyanın ağır bombardımanı altında sahte paradigmlar üretilmeye çalışıldı. Sistem için yeni hedef belirleyemeye yönelik teorik inşalar hızlandırıldı. Komünizm yerine “ uygarlık çatışması” revaç olan görüştü. Özellikle İslam adı altındaki coğrafya da kurulu rejimlerin sistemin çıkarlarına bağdaşmazlığı gittikçe öne çıkıyordu.

Liberalizmin Toplum Ve Birey Yaklaşımı

Bildiğimiz gibi kapitalist modernite, Avrupa merkezli çıkmış ve gelişmiştir. Onun felsefesini ve ideolojisini oluşturan, liberalizmde Avrupa merkezlidir. Bu yüzden Avrupa merkezli sosyal bilimi anlamak

liberalizmi anlamaktır. Önderlik bu gerçekliği savunmalarında şöyle ifade etmiştir. “Gerçekten Avrupa merkezli sosyal bilim egemenlik kokmaktadır. Ya egemen kılar yada egemenlik altına alır. Hal bu ki bize gerekli olan demokratik özne olmak ve adilce paylaşmaktır. Avrupa sosyal bilimi özünde liberalizmdir, bir ideolojidir. Özcesi; toplumsal gerçeklik, Avrupa merkezli sosyal bilimin izah ettiği gibi değildir. Hakikate daha yakın yorumlar mümkündür. Toplum anlatılmak istenenden farklı oluşmaktadır. Sosyal bilim adına sunulan ve tartışmasız doğrular diye kabul ettirilen pek çok kategorik değerlendirme propaganda ağırlıklıdır. Gerçeği perdelemeyi amaçlamaktadır. Bilimsel sosyalizm adına sunulanlar dahil bir çok sosyal bilgi ekolü liberalizmin ağır etkisindedir.

Birey toplum ikilemi sosyal bilimlerin en temel araştırma inceleme konusudur. Bu ikilemlerden her birinin rolü nedir, öncelik hangisine verilmelidir, nasıl bir ilişki içerisinde vb... sorulara cevaplar oluşturulur. Avrupa merkezli sosyal bilimlerin liberalizmin derin etkisinde olduğunu ve liberalizmde burjuva orta sınıfın ideolojisi olduğunu biliyoruz. Bu yüzden bu sorulara verilen cevaplarında bu sınıfın bakış açısını ve çıkarlarını yansıttığını unutmamak gerekir. Şimdi liberalizmin birey ve toplum olgularını ele alırsak bir bakalım. Liberalizm bireyi temel alan bir felsefedir. Birey özgürlüğü ve bireysellik her şeyin üzerinde tutulması gereken kutsallıklar olarak ifade edilirler. Bireyin toplumdan önce var olduğunu dolayısıyla birey haklarının da toplum haklarından önce gelmesi gerektiğini savunurlar. Toplum birey ilişkisini bu ikilemi simbiyotik, birbirini geliştiren bir ilişki olarak değil de bir birine karşıt bir birini yadsıyan daraltan ve bastıran bir ilişki olarak değerlendirirler.

Liberalizm birinci doğa ve ikinci doğayı aynılaştırarak, ikinci doğada yaşanan çok sınırlı vahşi diyebileceğimiz örnekleri kendinse vesile yapar. İnsanın insanın kurduğu olduğu bir toplum tasvirini geliştirilir. İnsan doğasında faydacılık, çıkarıcılık ve bencilliğin olduğunu, güçlü olanın ayakta kalacağını, zayıf olanlarında yok olacağını ileri sürer. Bu bakı açısı toplum açısından sürekli savaş hali demektir. Toplumu ve onu ayakta tutan ahlak, felsefe, mitoloji, din ve her türlü ölçü kural ve kurumları birey özgürlüğünün önündeki engeller olarak yorumlarlar. Birey özgürlüğünün bunların aşılmasıyla olacağını

öne sürerler. Bu konuda özellikle Darwin'in evrim kuramından ve Freud'un psikanaliz çözümlerinden yararlanmışlardır. İnsanın güdülerinden oluşan maddi bir varlığa indirgemişlerdir. Bir örnek olması açısından; Hobbes Leviathan'a adlı eserinden bir alıntı yapalım: “ Vahşi doğada rekabet halindeki şehvetleriyle, bir birine saldıran sansarlar ve tilkiler yasalarla kafeslenmeli, cezalarla uyarılmalı, tehditlerle caydırılmalı, kurallarla dizginlemeli ve ödüllerle yumuşatılmalıdır.” Görüldüğü gibi liberaller, insanları hayvan ve siyaseti de hayvan bakıcılığı olarak algılamışlardır. Sanki toplumu bir hayvanat bahçesi insanları da kafeslere kapatılmış hayvanlar gibi düşünmüşlerdir. Özgürlük yorumları da oldukça çarpıktır. Özgürlüğü şöyle ifade etmişlerdir “ özgürlük, bireyin eylemleri üzerinden dış sınırlamaların olmayışıdır. Bağımsızlık ve tek başına olmak bireyin doğal durumudur. Ve insanlar tanımı gereği özerk, özgür ve ayrı faillerdir. Özgürlük başkalarına zarar vermeden her istediğini yapabilmektedir.” Hakikatin bu yanılgılı yansıtımlarına karşın Önderlik kendini bu sosyal bilim gerçekliğinden kurtararak hakikate daha yakın yorumlar geliştirmiştir. Bir Halkı Savunmak eserinden Önderlik birey toplum ilişkisini şöyle yorumlamaktadır: “ Toplumsallık insan türünün varlık koşulludur. Kendinden önceki primat türünden kopup, insanlaşmasının toplumsallaşma düzeyiyle at başıyla gittiği sosyal bilimin en yakıcı bir gerçeğidir. Yalnız birey ve toplum halindeki yaşam bir birinden ne kadar soyutlanırsa soyutlansın teorik olarak ispatlanmaz bir olgudur. Yalnız birey yoktur. Toplumu yakılmış birey olabilir ama en azından bu birey bile yıkılmış toplumunun anılarıyla birlikte ayaktadır. O anılarla yeni toplumsallaşması da anıktır. İnsan türünün güç kazanması tamamen toplumsal düzeyiyle kurduğu ilişkiye bağlıdır. Bireyi zayıf kılmanın, köleleştirmenin en vahşi tarzı ona dayatılan yalnızlık düzeyidir, yaşadığı tecruttur.

Görüldüğü gibi birey toplum olguları hiçte öyle belirtildiği bir birine karşıt ve birbirinin aleyhine gelişen olgular değildir. Diyalektik bir ilişki mevcuttur. Ve Önderlik savunmalarında diyalektiği yeniden yorumlamaktadır. Zıtların birliği ve mücadelesi ilkesi Önderlikte birbirini yok eden tarzda değil de bir birini var eden geliştiren bir tarzda ele alınmaktadır. Önderlik buna karşılıklı fayda ve geliştirme anlamında simbiyotik ilişki demektedir. Toplum bireyi geliştirirken bireyde toplumu geliştirmektedir. Kaldı ki insanlık ömrünün %98'ni doğal

toplum halinde devletsiz, sınıfsız ve iktidarsız yaşamıştır. Klan toplumlarında bu tarz bir ilişki mevcuttur. Komünal demokratik eşit ve özgür bir yaşamdır. “birimiz hepimiz için hepimiz birimiz için” kuralı geçerlidir. Bu insanın doğal halidir. İnsanın doğasında bencillik, vahşet ve bireycilik değil de birlik ve paylaşım vardır. Diğerleri uygarlığın yarattığı sapmalardır. Ve insanlığın ömrünün ancak %2’sinde yaşanmıştır. Bunları mutlak hakikat olarak yorumlayamayız. Bunlar liberalizm ve egemenlerin geliştirdiği bir yalandan başka bir şey değildir.

Önderlik liberalizm en ati toplumcu ideolojiyi ve pratik olduğunu belirtmektedir. Yine bir fare gibi toplumu kemirme sanatı olduğunu da belirtmektedir. Peki neden? Liberalizmin bu toplum düşmanlığının sebebi nedir? Neden bireyciliği bu kadar şahlandırmak doğa ve topluma saldırmaktadır. Önderlik kapitalizmi şöyle tanımlamaktadır: “ Kapitalizm esas olarak toplumda artık ürün potansiyeli geliştirdikçe yarıklara yerleşen, fırsatçı kişi ve guruplara toplumsal artıkları asalakça kemirerek sistematikleşen eylemleridir. Bunların sayılabilecek hiçbir zaman toplumun %1 veya %2’si geçmez güçlerini fırsatçılık ve örgütlemekten alırlar. Eğer resmi toplum güçleri onları bastırmazsa her toplum biçiminde marjinal olarak yer alan bu guruplar toplum yeni efendileri olarak meşruiyet kazanabilirler. Uygarlık tarihi boyunca özellikle tüm Ortadoğu toplumlarında bu tip marjinal, tefeci, ihtikar gurupları oluşabilmiştir. Sürekli toplumun nefretinden ötürü yarıklardan gün yüzüne çıkma cesareti bulamamışlardır. Sadece hor görülmekle kalınmamışlar en tehlikeli yürütücü güç olarak değerlendirilmiş ve ahlaki kötülük tohumu sayılmışlardır. Görüldüğü gibi toplumsal bir gerçekliğin olduğu yerde kapitalizmin gelişme şansı yoktur. Toplum doğal var oluş hali olarak ahlaki ve politik toplum bu sınıfa fırsat vermez. Bu yüzden de kapitalizmin gelişmesi için toplumun toplum olmaktan çıkartılması gerekir. Peki bunu liberalizm nasıl başarmıştır? Bu konuda da Önderlik şunları belirtmektedir: “ Din ve felsefe hatta mitoloji toplumun hafızası, kimliği ve zihnen savunma gücüdür. Kapitalizmde din, felsefe ve mitoloji neredeyse beş para etmez bir duruma indirgenmiştir. Neden? Cevap açıktır, binlerce yıl din, felsefe, efsane toplumun yarıklarında pusuya yatmış kapitalist unsurları hep dışladıkları meşruiyet tanımadıkları için din, felsefe ve efsane toplum düşüncesinde yerini

korudukça duygusal zeka toplumunda ağırlığını sürdürdükçe kapitalizmin başat haline gelmesi olanaksızdır.” Liberalizm işte bunu da bireysellik, bireysel özgürlük, yine bilimsel olma, pozitivizm düşünceleri adı altında başarmak istemektedir. Akılcılık ile din, felsefe ve mitolojiyi devre dışı bırakırken bireysel özgürlük adı altında da toplumsallığı dağıtmak istemektedir. Bu şekilde kendisini meşrulaştırıp ideolojik hegemonyasını sağlamaktadır. Önderlik savunmalarında kapitalizmin bir toplum biçimini olamayacağını olsa olsa toplumun inkarı olduğunu sık sık vurgulamaktadır. Yaşananları toplum kırım olarak tanımlamaktadır. Liberalizm bu toplum kırımını da yaşamı anlamsızlaştırarak yapmaktadır. Bu konuda Önderlik savunmalarında şunları ifade etmiştir: “ Kapitalist sistemin hegemonyacılığında siyasi ve askeri zorun yeri önemli olmakta birlikte esas ayakta tutanın toplumun kültür endüstrisiyle teslim alınması hatta felçli hale getirilmesidir. Denilebilir ki sistemin etkisindeki topluluk zihniyetleri, insana yakın maymunlardan daha geri ve oynatılmaya daha müsait hale getirilmiştir. Hayvanat bahçelerindeki düzen aslında tüm toplumun hayvanat bahçesi tarzında düzenlendiğine dair çok aydınlatıcı bir örnektir. Nasıl hayvanat bahçesindeki hayvanlar seyirlikse toplumunda bir gösteri toplumuna dönüştüğü birçok filozofça tespit edilmiş ve dillendirilmektedir. Başta üç S’ler seks endüstrisi peşi sıra ve iç içe spor ve sanat kültür endüstrileri geniş ve medyatik reklam kampanyasıyla yoğun ve sürekli olarak duygusal ve analitik zekayı bombalayarak, tamamen işlevsizleştirerek, gösteri toplumunun zihniyet fethi tamamlanmıştır. Bu toplum teslim alınmaktan da daha kötü sistemin dilediği gibi sevk ve idare ettiği bir toplumdur.”

Birey özgürlüğü noktasında da asıl amaç sistemin kabul edecek bireyi yaratma çabasıdır. Bireyi sürüden kopmuş koyun misali parçalamaya başlama özgürlüğü, liberalizmin birey özgürlüğünü en iyi anlatan benzetme olabilir. Bireyi toplumsal bağlarından tümüyle kopararak yalnızlaştırmak bir insanı en güçsüz duruma düşürür. Liberalizmin birey özgürlüğü bireyin toplumsallığını tüketerek bireycileştirmesidir. Çünkü bireycileştirilmiş birey kapitalizmin en rahat kullanacağı kişiliktir. Liberalizmin özgürlük adına toplumdan kopardığı birey bu yanılsamayla tüketim çarkının mükemmel dişlisidir, artık. Önderlik liberallerin bu sahtekarlıklarını da bakın nasıl

değerlendirmektedir: “ Kelime anlamı özgürlükçülük olan liberalizm, sıkı göreciliği olan bir kavramdır. Birine veya bir guruba özgürlük olan karşısına kölelik olarak yansımıştır. Resmi anlamıyla liberalizm tüm ulus devlet sınıfları için özgürlük iken modern kullar olan vatandaşlar için işsizlik, ücretsiz çalışma, yoksulluk, açlık, eşitsizlik, özgürlüksüzlük ve demokrasi yoksunluğu demektir. Liberalizm mutlak anlamda özgürlükçülük olmadığını iyi görmek gerekir. Diğer değişle ekonomik ve iktidar tekelleri için azami özgürlüklü olan tüm ötekiler diğerli için her soydan köleliktir.”

Bireysel ve kolektif özgürlüklerde önemli bir tartışma konusu olmaktadır. Bireysellik ve bireycilik sık sık birbirine karıştırılmaktadır. Bu konuda da savunmalardan bir alıntı yapalım: “ Bireysel özgürlüğü (negatif özgürlüğü) şahlandıran kapitalist modernite, şüphesiz bunu toplum kolektivitesini büyük tahribatı pahasına gerçekleştirdi. Liberal bireyciliğin toplum yıkıcısındaki özellikle de ahlakın ve politikanın inkarındaki rolünü aydınlatmak, özgürlük tartışmalarını can alıcı sorundur. Şüphesiz burada bireyselliği söz konusu etmiyoruz. Bireyselliğin gerekli olduğunu tartışmıyoruz. Tartışılan, idealize edilerek toplumsal politika ve özgürlüğü tüketen ideolojik bireyciliktir, liberalizmdir. Asıl özgürlüğü bireysellik kadar her tür topluluğun (kabile, kavim, ulus, sınır, meslek vb...) kimliğini belirlemek, çıkarlarını sağlamak ve güvenliğini savunmaktan geçtiğini bu temellerde anlam bulabileceğini önemle belirtmeliyiz. Bu temellerde ancak bireysel ve kolektif özgürlükler uyumlulaştığında başarılı optimal bir özgür toplum düzeninden söz edebiliriz.

Son olarak da liberalizm kadına yaklaşımını ele alalım. Toplumsallığın asli unsuru olan, bir toplumun gelişmişlik ve özgürlük düzeyini yansıtan kadın olgusu, liberalizmde belki de en fazla saptırılan bir konu olmaktadır. Uygarlığın çıkışıyla birlikte ilk köleleştirilen cins, sınıf ve ulus olan kadın, kapitalist modernite de sözde özgürlüğüne kavuşmuş sayılır. Bu konuda da savunmalara başvuralım. Önderlikte bu konuyu da şöyle ifade etmektedir: “Cinsiyetçilik, tarihte en çok liberalizm çağında ideolojik bir öge olarak geliştirilip, kullanıldı. Cinsiyetçi toplumu devir olan liberalizm, kadını sadece evde ücretsiz işçiye dönüştürmekle yetinmedi. Daha fazlasını cinsiyet objesi olarak metalaştırıp, piyasaya sunmakla elde etti. Erkeklerde sadece emek metalaştırılırken, kadın bütün bedeni ve ruhuyla metalaştırılır. Aslında

en tehlikeli kölelik biçimi inşa edilmiş oluyor. “Kocanın karısı” iyi bir sıfat olmazsa da sınırlı bir istismara konu teşkil eder. Fakat tüm kişiliğiyle metalaşma firavun köleliğinden daha kötü köle olmak anlamına gelir. Herkesin köleliğine açılmak bir devlet yada kişinin kölesi olmaktan kat be kat daha tehlikelidir. Modernitenin kadına kurduğu tuzak budur. Görünüşte özgürlüğüne açılan kadın, en rezil istismar aracı konumuna düşmüş oluyor. Reklam araçlığından tutalım, seks, porno araçlığına kadar temel istismar aracı kadındır.

Bir bütün olarak, toplum açısından kanserolojik bir gelişmeyi ifade eden kapitalist modernite, kendisini liberalizm ideolojisiyle gizlemekte ve meşrulaştırmaktadır. Bu açıdan liberalizm yeni bir dindir. Köleliği icat eden, Sümer ve Mısır rahiplerinin sistemi meşrulaştıran tanrı icatlarından kat be kat fazla körleştirici, yanıltıcı ve köleleştiricidir. Önderliğin dediği gibi hiçbir sistem kapitalizmin ideolojik hegemonyası kadar bireyi kendine tutsak etme gücünde olmamıştır. Buna karşılık geliştirilecek şey; ahlaki ve politik toplum inşalarında ısrar ve çabadır.

Liberalizmde Devlet Ve Demokrasi

Liberalizmi toplumsal sahada değerlendirdikten sonra, bir de onu en gözde mekanında yani siyasal alanda tanımaya çalışalım. Liberalizm ısrarla kendisini, tarihin son sözü olarak, yutturmaya çalışır. İnsan doğasına en uygun ve toplumsal gerçekliğe en yakın sistem olma ideası vardır. İdeolojilerin sonunun geldiğini, tarihin artık bu şekilde ilerleyeceğini bıkmadan vurgularlar. İnsan hakları, demokrasi, özgürlük, hukuk ve refah toplumu dillerden düşmeyen kavramlardır. Liberalizm belki de kendisini en fazla bu sahada gizlemiştir. Liberalizmin devlet, iktidar ve hukukla olan ilişkilerini bunların ne anlam ifade ettiklerini anlamak ve maskelerini indirmek önemlidir. Yine en demokratik yönetim idealarının da nasıl bir yalan olduğunu açığa çıkarmak gerekiyor. Şimdi öncelikle liberallerin siyasal alana ilişkin görüşlerini kısaca inceleyelim.

Her şeyden önce insan toplumun birinci doğa ile aynılaştırdıkları ve insanı çıkarıcı, bencil, bir varlık olarak nitelendikleri için toplum yaşamını bir savaş meydanı, bir kaos hali olarak görmüşlerdir. Dolayısıyla da böyle bir yerde dengeleri koruyacak ve düzeni sağlayacak bir güç otoritesine yine işleri idare edecek bir

yönetim gurubuna ihtiyaç olacaktır. Bu konuda Hobbes ve Grotius'un düşünceleri devleti zorunlu ve merkezizetçi olması gereken bir araç olarak yansıtmışlardır. Hobbes Leviyatan'da şöyle der: " Kendi doğal çıkarlarının peşinde koşan özgür ve eşit bireylerin dünyası kendi kendini bozguna uğratan bir dünyadır. Rekabet halindeki bireylerin hiçbiri tatmin olamaz. Bir insanın özgürlüğü diğerinin esaretidir. Kolektif iktidar ve egemen yürütme (devlet) olmaksızın akitler sadece sözde kalır." Devletin merkezizetçiliğini savunan Hobbes'a karşılık liberalizm babası sayılan John Locke ise daha "az devletten" yanadır. Devletin sakıncalarının farkındadır. Lock şöyle der, " insanlar kendilerine sansarlar ve ya tilkiler tarafından yapıla bilecek kötülüklerden kaçınmaya çalışırken, aslanlar tarafından yutulmaktan memnun olacak hatta bunun güvenli olduğunu sanacak kadar aptal değillerdir." Fakat aynı Lock devletin gerekliliği konusunda da iknadır. " iktidarın yaşamı, özgürlüğü ve mülkiyeti korumaktan başka bir hedefi yoktur" der. Liberaller, " en iyi yönetim en az yönetimdir" görüşünü savunurlar. Liberaller için yönetimi tek başına haklılaştıran şey, iktidarın özel çıkarlara hizmet edecek biçimde kullanılmasıdır. Liberal demokratlar negatif özgürlüğe (birey özgürlüğü) bağlı olduklarını, özgürlük ile devlet iktidarının da bir birini dıştaladıklarını idea ederler. Sınırsız özgürlüğün anarşizme sınırsız iktidarının da tiranlığa götürdüğünü bu yüzden de bu iki olgunun bir birinin dengelemesi ve denetlemesi gerektiğini savunurlar. Yine devletin toplumsal yaşamdan ve ekonomiden elinin çekmesi gerektiğini sadece güvenlik, eğitim ve yönetim işlerini yürüten bir organ olması gerektiğini belirtirler. Birçok farklı görüş olmasına rağmen, buluştukları ortak payda, devletin ve iktidarın zorunluluğu ve meşruluğudur. Bireyin hakları ise hukuk yolu ile güvenceye alınır ve demokrasiyle de toplumun iktidarı denetlediği var sayılır.

Liberallerin söylemleri kulağa oldukça hoş gelmektedir. En özgürlükçü sistemi, en demokratik yönetimi ve en fazla insan haklarına saygılı rejimi yarattıklarının propagandasını hiç durmadan tekrarlarlar. Hatta sistemin hegemon güçleri bu kriterlere uymayan yani kendi haklarına baskı, şiddet ve zulüm uygulayan devletleri yola getirmek için sağa sola müdahale ederler. Demokrasi, insan hakları ve özgürlüğün elçileri, insanlığın kurtarıcıları kesilirler. Şimdi liberallerin bu propagandatıf savlarına karşılık, mevcut durumun ne olduğunu daha

yakından bakalım. Her şeyden önce bazı olguları doğru tamamlamak gerekmektedir. Devlet, iktidar, hukuk, demokrasi ve vatandaşlık gibi olgular nedir, ne değildir, bunları Önderliğin savunmalarından yararlanarak anlamaya çalışırsak, liberalizm gerçeğini daha iyi kavraya biliriz. Önderlik “ Sistem her şeyi ters yüz ettiği için en iyisi sistemi tersten okumaktır” demektedir. Önderlik iktidara ilişkin şu tanımlamaları yapmaktadır: “ İktidarı uygarlık bağlamında artık ürünü elde etmeye, arttırmaya ve ele geçirmeye yönelik, her tür toplumsal faaliyet olarak işlevselleştirmek en uygun tanımdır. İdeolojik faaliyetlerden, askeri faaliyete uyutma masallarından soy kırımlara, eğlence oyunlarından dinsel ritüellere kadar toplumsal artık ürünün ve değerleri son tahlilde sızdırmaya yarıyorsa o faaliyetlere iktidarsal faaliyetler demek mümkündür. Kişi ve gurupların maddi ve manevi yaratımlarını, kazanımlarını, bir bütün olarak kültürel değerlerini güç kullanarak ele geçirme eylemine ve kurumsallaştığı ölçüde de “iktidar sanatı” olarak duruma baktığımızda “ele geçirilen” ve “ele geçirenin” ne olduğu somutluk kazanır. İktidar, kendisinin olmadığı halde sürekli bir şeyleri güçle ele geçirme, kendisine ait sayma, asimile etme, mülkleştirme, yurtlaştırma, aksi durumlarda yine zorla kendisinden atma, sürgün etme, yurtsuzlaştırma, işsizleştirme, mülksüzleştirme genel olarak maddi ve manevi açıdan değersizleştirme eylemi ve sanatıdır.”

Önderlik iktidarı bu kadar net, somut, anlaşılır ve yalın bir şekilde ifade etmektedir. Anlaşıldığı üzere iktidarın diğer bir adı da gasp, talan ve soygundur. Yukarıda liberallerin iktidara yaklaşımlarını kısaca vermeye çalışmıştık. Sözüm ona iktidara karşı olduklarını ve onu sınırlandırmak istediklerini, özgürlüklerden yana olduklarını vurgularlar. Ancak mevcut pratiğe baktığımızda durumun bunun tam tersi olduğunu hatta en azami iktidarın kapitalist modernite zamanında geliştiğini de rahatlıkla görebilmekteyiz. Önderlik kapitalizm, iktidar ilişkilerini savunmalarında şöyle değerlendirmiştir: “ Kapitalizmin daha çekirdek halindeyken siyasal iktidar ve hukuksallığın fideğinde oluştuğunu, tüm gözlemler doğrulamaktadır. Her iktidar ve hukukundan yararlandığı gibi işine geldiğinde en tutucu savunucusu kesilmiş, çıkarlarını zedelendiğinde ise her tür komplo yöntemleriyle devirmekten çekinmemiştir. Tarihin en kapsamlı, sömürgecilik, emperyalizm ve imparatorluk savaşlarını yürütmüştür. Hiçbir ekonomik biçimin

kapitalizm kadar iktidar zırhına ihtiyaç duymadığını, iktidarsız oluşamayacağını önemle belirtmeliyiz.”

Bu satırlar kapitalist moderniyile sözde çok karşıt olduklarını idea ettikleri iktidar arasındaki ilişkiyi çok çarpıcı bir biçimde ortaya sermektedir. Bu ilişki yapısal ve var oluşsaldır. Kapitalizm sonuç itibariyle bir tekeldir ve tekel demekte iktidar demektir. Kapitalizm ekonomi değil iktidar olduğunu Önderlik savunmalarında çok yalın bir şekilde oraya koymaktadır. Uruk sitesinden beri var olan kapitalistler, ilk kez 16.yüzyılda Hollanda ve İngiltere’de iktidara gelmişler. Ve hegemonyalarını oluşturmaya başlamışlardır. Kaldı ki kapitalizm gibi bir sistemin iktidar olmadan 24 saat dahi ayakta kalamayacağını, sağlıklı gözlem sahibi olan herkes fark edecektir. Yürütülen tüm ideolojik, askeri ve siyasi faaliyetlerde iktidar olma amaçlıdır. Burjuvazinin yaptığı da budur.

Şimdi de iktidarın yoğunlaştığı kurum olarak devlet olgusunu biraz irdeleyelim. Bu şekilde liberallerin devlet söylemlerinin ne kadar doğruluk payı olduğunu anlayalım. Önderliğin en fazla yoğunlaştığı ve çözümlediği konuların başında gelmektedir, devlet. Tanrının yer yüzüne inmiş hali yüce, kutsal, temel kurtuluş aracı, güvenlik ve düzen kurumu, ulusun, dinin, kültürün oluşturucu, yönetici gücü olarak bir zorunluluk ve kutsallık atf edilen devletin gerçekliğini biraz araştıralım. Önderlik savunmalarında devleti şöyle tanımlamaktadır: “ İktidarın hukuklaşmış biçimlerin tümüne devlet demek mümkündür. Devlet, çerçeveye alınmış, kuralları belirlenmiş, kurumlar bütünlüğü içinde yoğunlaşmış iktidardır. Devleti dar anlamda artı ürün, değer üzerine kurulu, ekonomik tekel olarak tanımlamak daha açıklayıcıdır. Devlet artık ürün ve değeri toplumdan sızdırmak için ideolojik araçlardan zor araçlarına kadar kendini toplum üzerinden bir üst yapı olarak örgütleyip tekelleştirir. En kaba bir formüllemeye bağlarsak; **DEVLET=ARTIK ÜRÜN-DEĞER+İDEOLOJİK ARAÇLAR+ZOR AYGITLARI+YÖNETİM SANATI diyebiliriz.**”

Devletin anlamı, bu kadar açık ve net olmasına rağmen egemenler bu çıplak gerçekliğini perdelemek, maskelemek ve karanlıkta bırakmak için çok yoğun bir zihniyet çalışması yapmışlardır. Toplumu adeta devletsiz var olmanın mümkün olamayacağına, devletin tüm sorunların çözüm alanı olduğuna inandırmışlardır. Liberallerin yaklaşımı ise; ortalığı kavram kargaşasına, laf kalabalığına boğmaktır.

Liberal devlet, demokratik devlet, cumhuriyet, hukuk devleti, laik devlet vb... sıfatlarla bu sorunu içinden daha da çıkılmaz hale getirmeye çalışmışlardır. Muazzam bir demagoji sanatı gelişmiştir. Önderlik bir defa devlet ve iktidarın gerçek yüzünü bu şekilde ortaya koyduktan sonra diğer tanımlamaları ve devlet yakıştırmalarının ne kadar boş, yalan ve sahtekarca olduğunu anlamakta zor olmamaktadır. Şimdi Önderlikten bazı alıntılarla bu sahte devlet tanımlamalarını görelim: “**Liberal Devlet:** politik economicilerin gözde ideolojik kavramıdır. Tercümesi özgür devlet demektir ki özgürlükle devlet kavramı arasında örtüşme değil, zıtlık esastır. Devlet öz itibarıyla özgürlüklerin kısıtlanmasıdır. Ayrıca ekonomiye en az müdahale eden devlet olarak tanımlanır. Ha bu ki devletin varlığı ancak ekonomik tekel olmakla mümkündür. Dolayısıyla “ en az müdahale eden devlet” bir safsatadan ibarettir. Devlet olmanın özüne, kimliğine aykırıdır. Belki bu kavramla devlet olarak kapitalist ekonomik tekellerin önü ve payı açılmak ve çoğaltılmak istenmektedir. **Demokratik Devlet:** Neden olunamayacağını defalarca belirttik. Devletle demokrasinin zihniyeti, toplum yapısı, işleyiş tarzı öz itibarıyla farklı olduğu için demokratik devlet olmaz. Fakat kapitalist uygarlığın gittikçe ağırlaşan, krizsel yapısı nedeniyle demokratik uygarlık sistemiyle uzlaşma zorunluluğu doğmuştur. Yani devlet tek başına yönetememektedir. Eğer devlet demokratik ilke ve yapılarla ortaklık arar ve kurarsa demokrasiye açık olma anlamında demokratik devlet kavramı anlamlı olabilir. Bana göre en anlamlı tanımı devlet +demokrasidir. **Hukuk Devleti:** Ekonomik tekel olarak devlet zaten artık ürüne el koyarak yaşadığı için özünde adil veya hukuki olamaz. Fakat kendi mensup ve vatandaşlarına inşa ettiği kurallar gereği, eşit ve önceden belirlenmiş kanunlara göre davranmasına hukuk devleti denmiştir. **Cumhuriyet:** Yönetimin ana gurubunun seçimle iş başına gelmesi halidir. Bazen cumhuriyetle demokrasi karıştırılır. Bu vahim bir yanlışlıktır. Cumhuriyet bir devlet biçimidir. Seçim devlet kurumların yönetimi için yapılır. Yoksa halkın yönetimi olarak demokrasi için yapılmaz. Demokrasi bambaşka bir sistemdir. Devlet tarzında olmayan bir yönetim biçimidir. Devlet bin yıllara dayanan bir yönetim geleneğidir. Seçimlerin yönetimdeki işlevi, son derece sınırlıdır. Seçimlerle gerçekleşen esas olarak devlet içindeki çeşitli, tekelci kliklerin güç durumların göre bir birlerine karşı üstünlük sağlamalarıdır.”

Savunmalardan bu uzun alıntıyı yapma ihtiyacı hissetmemizin nedeni, Önderliğin bu çok karmaşık ve bütünsel konuları iç içe ve bağlantılı bir şekilde ele alıp değerlendirmesidir. Yani liberalizmin siyasal alana ilişkin kullandığı tüm argümanları bir birleriyle ilişkileri temelinde çok açık bir şekilde çözümlüyor. Konunun kavranmasına katkı sunacağına inanıyoruz. Birde kapitalist uygarlığın devlet biçimi olan ulus devlet olgusu var. Ulusun devleti olarak propaganda edilen ve ulusal kurtuluş mücadelelerinin de temel hedefi olan ulus devleti anlamakta sistemi anlamamız açısından önem arz etmektedir. Önderlik, ulus devlet için şunları belirtiyor: “Ulus devlet kapitalist tekerciliğin gerçekleştiği formdur. Kapitalist modernite döneminde toplumun tüm bütünlüğüne yayılmış, iktidar aygıtlarının ve vatandaş denilen bireylerin hukuki çerçeve içindeki birliğine ulus devlet demek mümkündür. Buradaki belirleyici kavram, toplumun tümüne yayılmış iktidar olgusudur. Vatandaş denilen veya kendi ideolojik, kurumsal ve ekonomik çıkarlarına göre oluşturmak istediği bireylerin sanki devletin hak ve görevleri olan bir üyesiymiş gibi devletleştirilmesi ulus devletin özüdür. Vatandaşın oluşturulması ulus devletin en çok önem verdiği konuların başında gelmektedir. Resmi modernitenin temel iktidar biçimi ulus devlet olduğu gibi yeni dinide milliyetçiliktir. Ulus devlet öz itibarıyla toplumun devletle, devletinde toplumla özdeşleşmesi olarak tanımlanabilir ki faşizmin tanımı da budur. Doğal olarak ne devlet toplumlaşır nede toplum devlet olabilir. Olsa olsa totaliter ideolojilerin savları böyle olabilir.”

Konu çok fazla kapsamlıdır, aslında. Ulus devleti daha birçok yönüyle ele alıp değerlendirmek mümkündür. İdeolojik, askeri, kültürel, sınıfsal, ahlaki, cinsiyetçi, ekolojik vb. ancak biz daha çok kalın çizgilerle belirlemeye özen göstereceğiz. Çünkü bu konuların her biri başlı başına bir araştırma-inceleme konusudur. Liberallerin en fazla öne çıkardıkları olgulardan biriside hukuktur. Hukuk, ahlakın yerine ikame edilmiştir. Hukukun devreye girdiği toplumlar ahlakın aşındığı, zorun rolünün artarak, kaosa yol açtığı toplumlardır. En büyük ahlaki ve eşitliğe dair sorunlar, kentlerde gelişen sınıflaşma ve pazar etrafında olduğu için hukuk-devlet idaresinde kaçınılmaz olur. Tanım olarak hukuk; devletin, siyasi güç eyleminin kalıcı, kurallı ve kurumlu bir biçim almış hali olarak değerlendirilebilir. Devletle en çok bağı olan kurumdur. Hukukun görevi sanıldığına aksine, devletin her vatandaşına

eşit yaklaşımdan ziyade, eşitsizlikleri meşrulaştırıp, kabul edilebilir seviyede kesinleştirme ve dokunulmaz kılmadır. Özcesi; hukuku siyasal erk tekelinin kalıcı düzenlenmesi olarak tanımlamak gerçeğe daha yakın bir yorumdur.

Bütün bu değerlendirme ve tanımlamalardan çıkan sonuç şudur ki; liberallerin dile getirdikleri görüşlerin hemen hemen hepsi propaganda amaçlı ideolojik yargılar olup daha çok da zihinlerin çarpıtılmasına ve fetih edilmesine yöneliktir. Devlet ve iktidar olguları beklide tarihin hiçbir döneminde kapitalist modernite zamanındaki kadar tekelleşme yaratmamışlardır. Belki de tarihte ilk defa toplum devlet ve iktidar karşısında o kadar savunmasız ve mecalsiz kalmaktadır. En az devlet değil aslında en fazla yaygınlaşmış, genişlemiş ve derinleşmiş devlet demek daha doğru olacaktır. Devletin ve iktidarın bu kadar inceldiği ve genelleştiği bir yerde demokrasiden söz edilemeyeceği de açıktır. “Ne kadar çok devlet o kadar az demokrasi ne kadar çok demokrasi o kadar az devlet” ilkesini bilmekteyiz. Dolayısıyla demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü gibi söylemlerin propaganda amaçlı sloganlardan öte bir değerinin olmadığı da çok açıktır. Önderlik “devlette rağmen liberalizm kocaman bir safsatadır. Liberalizm asıl anlamı devleti tamamıyla ekonomik tekelliliğin hizmetine sokmak, siyasi devleti ekonomik devlet yapmaktır. Devletsiz liberazm sahipsiz bahçe gibidir” demektedir. Bu cümleler var olan gerçekliği oldukça açık ifade etmektedirler.

Fakat şunu da belirtmek gerekir ki; hem kapitalist modernitenin kendi yapısal ve devrevi krizleri hem de toplumun bu kadar devlet ve iktidarı kaldıramaması sonucu yürüttüğü mücadeleler artık ulus devleti aşmayla yüz yüze bırakmıştır. Üsten sistemin küreselleşme ihtiyacı ve alttan da toplumsal mücadelelerin yarattığı baskılar sonucu sistem yeni bir model arayışına da girmiştir. 1980’lerden sonra neo-liberalizm yeni dünya düzeni vb... adlarla bu arayışlar gündemleşmiştir. Küresellik, orta büyüklükteki devletlerin daha yerel, küçük çapta, sınırlı ve bağımlı iktidarla yetinen devlet tipleriyle dönüştürmek istemektedir. Genelde klasik devletin ve en çokta ulus devletin yol açtığı derin krizler, sivil toplum denilen özünde sivil toplumu tam anlamıyla temsil etmeyen bir tampon sistemle aşılma istenmektedir. Sivil toplum demokratik içeriğinden boşaltılarak, liberalizmin ulus devlet kullanılmaya çalışılmaktadır. Bütün bu anlatımları Önderliğin bir değerlendirmesiyle

sonlandırılım. Bu değ erlendirme tüm gerçekliği özetler niteliktedir: “ Tarihte özellikle orta sınıfın, kanserolojik gelişmesini ifade eden burjuvazinin, toplumun orta yerine, göbeğine oturarak kendi en bencil çıkarlarını “hukuk” en soysuz yönetimini ise “anayasal idare” olarak sunması, bunun için iktidar ve devleti sınır tanımaz, aygıt ve sözde uzmanlık alanlarına bölerek çoğaltması tam bir felaket olmuştur. Burjuvazinin akıl inceliği olan liberalizmin sınır tanımaz, “cumhuriyet”, “demokrasi”, “anayasa”, “idarenin k   t lmesi”, “devletin ve iktidarın sınırlandırılması” tartişmaları gerçeği perdelemek kadar tersine anlamlarla yüklü ifadeler olarak değ erlendirilmelidir.

Liberalizm Ve Ekonomi

Kapitalist modernitenin en büyük mezhebi olan liberalizmi sosyal ve siyasal alanlarda gözlemledikten sonra şimdi de ekonomi alanında geliştirdiği yaklaşımlarını    mlemeye çalışacağız. Liberal ekonomi denilen olgunun ne olduğunu anlamak bizim açımızdan önemlidir. Liberalizm ekonomiye ilişkin görüşlerinin ne ifade ettiğini değ erlendirmek, liberalizmi bütünsel olarak anlamamıza da katkı sunacaktır. Liberalizmin burjuva orta sınıfın ideolojisi olduğunu belirtmiştik. İlk Uruk tüccarından günümüzün finans kapitaline kadar hep ekonominin dışında ve üzerinde bir g   olarak azami kar amacı dışında hiçbir amaç taşımayan bu sınıfın ilk kez 16.yüzyıldan itibaren Hollanda ve İngiltere’de zaferinin ilan ettiğini ve ondan sonra da hegemonik bir sistem yarattığını biliyoruz. Bu meşruiyeti de ekonomiyi sözde bir bilim dalı haline getirerek başardı. İngiliz ekonomi politiği denilen olgu böyle açığa  ıktı. Ekonomizm, bir dünya görüşü olarak geliştirildi. Ekonomizm, kapitalizmin doğuşunu ekonomik gelişmenin doğal bir sonucu sayan görüşler bütünüdür. Bu gelişen kapitalist sistemi meşrulaştırma amaçlıdır. Onu bir zorluluk olarak yansıtmaaktır. Marksizlerde dahil bu görüş bir çok kesim tarafından savunulmuş ve bilimsel bir doğru olarak yansıtılmıştır. Marksistlerin bu yaklaşımı beklide kapitalizme, kapitalistlerden bile fazla meşruluk kazandırmıştır. Önderlik bu konuda şunları ifade ediyor: “ Kapitalizme meşruiyet kazandırmak için teorik bir gerekçeye ihtiyaç şarttır. Özellikle, spe latif kazanç olduğunu örtbas etmek için kabul edilebilir bir teori büyük önem taşır. Tıpkı ilk Uruk tüccar dinleri gibi mitolojik bir

anlatımın yeni versiyonunu sunmak, sözde ekonomi politik bilginlerine özde ise kapitalizmin yeni dini icatçılarına düştü. Ekonomi politik, kapitalizmin en değme kırk haramiler talanını bile geride bırakan, spekülatif karakterini örtbas etmek için geliştirilmiş, kurgusal zekanın en sahtekar ve talancı eseridir.” Bir taraftan evrim teorisiyle diğer taraftan da Markizlerin düz, doğrusal, determinist tarih anlayışıyla kapitalizmin doğuşu devrimci ve gelişimi de ilerencilik olarak yorumlanmıştır. Liberaller ise kapitalizmi sadece bir zorunluluk olarak değil, tarihin son sözü olarak değerlendirmişlerdir. Fakat bunun doğru olmadığını, tam tersine kapitalist sistemin tarihsel koşulları bir tesadüfî eseri değiştğini de iyi bilmek gerekir.

Her şeyden önce yapmamız gereken şey, ekonomi nedir sorusuna doğru yanıtlar oluşturmaktır. Ekonomiyi doğru bir tanıma kavuşturduğumuzda kapitalistlerin ne derece ekonomi ile ilişkili olduklarını ve gerçek ekonominin neresinde olduklarını daha iyi anlamış olacağız. Özellikle de yaşadığımız finansal çağda ekonomi kavramı o kadar karmaşık ve içinden çıkılmaz bir bilim olarak yansıtılır ki uzmanı olmayanın yanından geçmesi bile zordur. Borsa, faiz, kur, döviz, repo vb... kavramlar inip çıkan fiyatlar, ani krizler, döviz ve petrol fiyatlarının yükselip alçalan grafikleri vb. ile adeta farklı bir dünya yaratılmıştır. Bu karmaşa içinde ekonomiyi tanımlamak ekonomik olanla olmayanı ayırtırmak önemlidir. Önderlik son savunmalarında çok farklı, sade ve beklide hepimizi şaşırtan bir ekonomi tanımı geliştirdi. Önderlik ekonomiyi şöyle tanımlıyor: “ Bilindiği gibi ekonomos kelimesi Yunanca aile, hane yasası demektir. Kadın etrafında ilk yerleşik, tarımsal ailelerin doğması ve çok azda olsa başta dayanıklı gıdalar olmak üzere saklama, ambarlama imkanıyla birlikte ekonomi doğmaktadır. Fakat bu tüccar ve pazar için bir birikim değil aile için bir birikimdir. İnsani olan ve gerçek ekonomide bu olsa gerek. Birikim çok yaygın bir armağan kültürüyle göz koyulacak bir tehlike ögesi olmaktan çıkarılmaktadır. Yine kurban kültürünü de bu dönemden başlatmak mümkündür. Belki tuhaf karşılanabilir, ama bana göre ekonominin gerçek sahibi tüm işgal ve sömürgeleştirme çabalarına rağmen kadındır. Madem ki çocuğu karnında beslemekten tutalım, en zor doğum sonrası ayakta durabilecek hale getirebilecek kadar ayakta durabilecek hale getirinceye kadar kadın besliyor, evin besleme zanaatkar da kadındır o halde en temel güç kadındır.”

Biz savunmalarda şunu anladık ki ekonomi toplumun başta besleneme ve barınma olmak üzere bütün ihtiyaçları için yapılan üretim ve bunların tüketimine varıncaya dek gelişen faaliyetlerdir. Ekonominin amacı toplumsal ihtiyaçların karşılanmasıdır. Buna ihtiyaç ekonomisi demek yerinde bir tanımlama olur. Kullanım değeri esastır. Kar ve sermayenin gerçek ekonomiyle bir alakası yoktur. Ancak artı ürünün ortaya çıkmasından sonra korkulan başa gelmiş, bu ürünler armağanlarla tüketilmeyince tetikte bekleyen avcı erkek, mesleğine ilave olarak bu artının ticaretini kafasına ve kültürüne yerleştirmiştir. Farklı bölgelerde artan farklı ürünlerin birikimi ticaret denen olguyu devreye sokar. Tüccarla birlikte pazarda şekillenir. Önderlik bu tüccara, ilk kapitalist diyebileceğimizi belirtiyor. Tarihte ilk defa pazarda mal değişimiyle ticaret etkinliği sürecinde daha önce kutsallık atf edilen ürünlerin metalaşması gerekmektedir. Bu gerçek ekonomiden ilk sapmadır. Diğer bir sapma ise, ürünün değerini kullanım ihtiyacına göre belirlenmesi gerekirken, ihtiyaç derecesi ve tüccar inisiyatifine göre belirlenmesidir. Buda her zaman spekülatif bir yan taşır. İhtiyaç arzusu yükselse, tüccar dilediği gibi fiyatlandırabilir. Değişim değeri böyle belirlenir. İngiliz ekonomi politikası değişim değerinin emek değeri belirlediğini savunur. Ancak fiiliyatta belirleyici olanın spekülasyon olduğu açıktır. Kaldı ki bir ürünün yaratılmasında binlerce yıllık birikimin ve adsız emekçinin de emeği vardır. Bunlar hiçbir zaman gözetilmez. Dolayısıyla emek değer teorisi çok kuşkulu bir teoridir. İşte ticaret böyle kuşkulu bir faaliyettir. Tamamen pazarlar arasındaki fiyat farklarından yararlanırlar. Bu kesim kurnaz, analitik zeka yüklü, burunları iyi kar kokusu alan, çıkarıcı, fırsatçı ve ilkesiz bir kesimdir. Bu yüzden tarih boyunca hep toplumların lanetlemelerine uğramışlardır. İşte bu kesimin 16. yüzyıldan itibaren, Avrupa'da zaferini ilan etmesiyle kapitalist sistem gelişmiştir. Aslında kapitalizmin üretim ve doğal olarak da ekonomiyle bir ilişkisi yoktur. Mal ve para dünyası üzerine kurulan tekel sistemdir. Dolayısıyla kapitalist denen olgu esasında dolaylı olarak ekonomiyi denetleyen ama esas olarak içinde yer almayanlar oluyor. Devlet ve iktidarın artı ürün gaspı temelinde gelişen tekeller olduklarını belirtmiştik. Şüphesiz uygarlık tarihi boyunca devlet hep bir tekel olarak var olmuştur. Siyasal bir tekel pozisyonundadır. Kapitalizmin yaptığı ise ticaret tekelinin iktidar ve devleti ele geçirmesidir. Kapitalist devlet bunun modern

halidir. Tamamen emek ve değer gaspı ve sömürüsü temelinde azami kar kanunu ile hareket eder.

Önderlik son savunmalarında bu yönlü çok ayrıntılı çözümlemeler geliştirmiştir. Özellikle Fernat Braudel yararlandığını ve onu önemsedğini belirtir. Fernat Braudel kapitalizme ilişkin ideaları şunlardır.

- 1-Kapitalizm Pazar karşıtıdır.
- 2-Gırtlığına kadar güç-iktidar bağlantılıdır.
- 3-Başından beri hep tekeldir.
- 4-Kapitalizm içten rekabetle değil üstten tekelle dayatılmıştır.

Önderlik bu konuda şunları belirtiyor: “ Benim hep dile getirmek istediğim, bir görüştü. Her şeyi ekonomiye boğan kapitalizmi ekonomiyle ilgisinin olmadığı hatta onun can düşmanı olduğudur. İdea ediyorum: Kapitalizm ekonomi değil ekonominin can düşmanıdır. Kapitalizm en gelişmiş egemenliktir, iktidardır.”

Ekonomi=toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanması demistik. Oysa kapitalizmin, ekonomiden anladığı şey azami kar elde etmektir. Kapitalistler toplumun ihtiyaçlarıyla ilgilenmezler. Kar getiren ne varsa onunla ilgilenirler. Pazar üzerinde tekel kurarak pazarı da işlevsiz bırakırlar. Serbest rekabet bir kandırmacadır. Tekeller iktidarla da bağlantılı ekonominin tüm alanlarını ele geçirerek, arz-talebi istedikleri gibi geliştirerek, fiyatlarla oynayarak sermayelerine sermaye katarlar. Önderlik oynanan tüm bu oyunları “Özgürlük Sosyolojin” de şöyle değerlendirmektedir: “Liberalizm ısrarla kapitalizmi Piyasa-Pazar ekonomisi saymasını tam bir savsata olduğu açıktır. Kapitalizmin pazarla ilişkisi ancak fiyat oyunları ile tekel karı elde etmekten, bunun için gerekirse savaşlar ve bunalımlar çıkarmaktan tutalım tüm ekonomiyi temel ihtiyaçları karşılayan bir faaliyet olmaktan çıkarıp en çok kar getiren alanlara (azami kar kanunu) kaydırmasına kadar her türlü çılgınlığı oynamaktan çekinmeyen vahşi bir oyun sistemidir. Oyun diyoruz, yani insan toplumuna temel var oluş nedenlerinden kopartacak kadar yaşam karşıtı bir eylem saldırı tarzı olarak oyundur.”

Büyük ticaret ve sanayi kapitalizmin başlangıç ve olgunluk süreçlerinin kar alanlarıyken günümüzde ağır basan sektör finansdır.

Finans sektörü, paradan para kazanmadır. Paranın toplumsal komuta gücü haline gelmesidir. Finansal çağ, kapitalizmin ekonomi olmadığını en iyi kanıtlayan olgudur. Kağıt oyunları ekonomi olmamak kadar ekonomi dışı dayatmalar olduklarını en iyi kanıtlayanlar araçlardır. Tekelin azami karlaşması bu kağıtlar üzerinden gerçekleşmektedir. Devletleri de içinde eriten bir süper tekelleşme aşaması söz konusudur. Tüm iktidar süreçlerini kontrol eden, geliştiren, bozan ve yeniden kuran bir güç konumuna erişilmiştir. Yeni küreselliğin özü budur. Tüm yerel, ulusal, siyasi ve ekonomik iradelerin küresel süper tekeli güçlerinin kontrolüne girmesini ifade etmektedir.

Buraya kadar daha çok genel olarak, kapitalist sisteminin özünü ve ekonomi ile olan bağına inceleme yaptık. Peki liberal ekonomiyi bu genel tablonun neresine yerleştireceğiz, diye bir soru sorulabilir. Kapitalizmin farklı mezhepleri olduğunu daha önce belirtmiştik, doğal olarak da farklı ekonomik biçimler gelişmiştir. Fakat şunu belirtmek gerekir ki fark özsel olmayıp, biçimseldir. Azami kar, değer gaspı ve emek sömürsü yine tekelleşme, ortak sonuçlardır. Devlet kapitalizmi, karma ekonomik sistemler, liberal ekonomik sistem vb... farklı biçimler yaşanmıştır. Liberaller ekonomide serbest piyasa ekonomisi yada rekabetçi piyasa ekonomisi denilen bir sistemi savunurlar. Bunun fikir babaları Adam Smith ve David Ricardo'dur. Meşhur “ Bırakınız yapsınlar bırakınız geçsinler” sloganını dillendirmişlerdir. Bunun gerçek anlamı tarih boyunca gerek ahlaki ve politik toplum tarafından ve gerekse de iktidar tarafından sürekli denetlenen ve bastırılan tefeci ve tüccar kesimini önünün açılması ve serbest bırakılması istediğidir. Söylenmek istenen özünde toplumun, burjuvazinin insafına terk edilmesidir. Ekonomik özgürlük, serbest piyasa ve rekabet ile kast edilen şeyin bu olduğu açıktır. Yine liberallerin “ ekonomiye müdahale etmeyen devlet en az devlet ve devlet sadece hakem rolünü oynamalıdır” gibi idealine karşılık, Önderlik bunun bir savsata olduğunu çünkü devletin ancak ekonomik tekeli olmakla mümkün olduğunu belirtiyor. Bunun asıl anlamı, devleti kendi denetimlerine almak ve tekelle kendi paylarına aktırmaktır. Diğer bir ideaları olan serbest piyasada rekabet sonucu “ en iyi malın en ucuza temin edileceği” görüşüdür. Bunun böyle olmadığını ve rekabetin sonunda mutlaka tekelleşmelerin geliştiğini biliyoruz. Ve bu tekellerde arz-talep ilişkisini kontrollerine alıp, fiyatları istedikleri gibi belirlemektedir. Sonunda kazançlı çıkan hiçte tüketici

olmamaktadır. Liberaller bu ekonomik anlayışla hareket edilirse hem üreticinin hem de tüketicinin hem bireyin hem de toplumun hem işçinin hem de burjuvazinin faydalı çıkacağı pembe mutluluk tablosu çizerler. Oysa son iki yüz yıllık pratik sonucun bunun tam tersi olduğunu çok net kanıtlamıştır. Ekonomide azami kar kanunu olduğu sürece, böyle bir şeyin gerçekleşmesi de mümkün değildir. Günümüzde liberallerin savunduğu bütün bu görüşler artık yama tutmaz bohçaya dönüşmüşlerdir. Bu yüzden de neo-liberalist politikalar devreye girmiştir.

Sonuç olarak Önderliğin bir değerlendirmesiyle bu bölümü bitirmek istiyoruz. Önderlik kapitalist sistemi şöyle özetlemektedir: “Sonuç olarak kaynağını en eski avcı ve ticaret kültüründe bulan fiyatlarla oynama gücü kazanarak, gelişme şansı yakalayan, toplumsal denetimden, ahlakı ve dini gevşeterek kurtulan, iktidarı borçla kendine bağlayan, pazar üzerinde tekel kurarak gelişen bu ekonomi biçimi nihai tahlilde talan ekonomisi olmaktan kurtulamaz. Kar amacıyla endüstriye el atması kar oranlarına göre bir üretim ve tüketim yapısını esas alması toplumsal bünye ve doğal çevre üzerinde gittikçe taşınması zor yükler yükleyerek yol açtığı krizler doğuşundan itibaren yol arkadaşlarıdır.

Liberalizmin Sistem Karşısı Hareketlere Etkileri

Giriş bölümünde Önderlikten yapığımız bir alıntıyı buraya da almak istiyoruz. Çünkü konumuzla yakından bağlantılı olup, konun önemini en iyi yansıtan bir değerlendirmedir. Önderlik şöyle diyor: “Benim için açıktır; kapitalist modernitenin asıl gücü ne parasından ne de silahından kaynaklanmaktadır. Sonucu ve en güçlüsü olan sosyalist ütopya da dahil tüm ütopyaları her rene bürünen en değme sihirbaza taş çıkartan kendi liberalizmde boğması asıl gücünü oluşturmaktadır. Tüm insanlık ütopyalarını kendi liberalizmde boğması çözümlenmedikçe kapitalizm ile mücadele şurada kalsın, en benim diyen düşünce ekolü bile en iyisinde bir hizmetkarı olmaktan kendisini kurtaramaz.”

Sistem karşıtı olma ideasında olan ve insanlığa özgürlük, eşitlik ve adalet getirme ütopyalarıyla hareket eden akımların bir yüzyıl bile geçmeden kapitalizme eklenmeleri, sorgulanmaya değer bir konudur. Nedenlerini ortaya çıkartıp ders alma ve bu yetersizlikleri aşma bizim açımızdan önemlidir. Çünkü bu sonuç sistem karşıtı güçler üzerinde

derin olumsuzluklara ve umutsuzluklara yol açtığı gibi sistem güçlerinin de zafer kazanmışçasına sistemi tarihin son sözü olarak propaganda etmelerine yol açmıştır. Tüm karşıtlık idealarına çok soylu mücadele geleneklerine ve bütün iyi niyetlerine rağmen arzu edilenin aksi sonuçlar doğmuştur. Önderlik, özellikle özgürlük sosyolojisi kitabında sistem karşıtı hareketleri tarihsel ve güncel durumlarını yanlış ve doğrularını, kapsamlıca değerlendirmiştir. Her şeyden önce bilgi yapılanmalarında ciddi yetmezlikler olduğunu belirtmek gerekir. Temel paradigma ve yapılanmalarında ciddi kusurlar ve yanlışlıklar olmasaydı bu sonuçlar kolay kolay ortaya çıkmazdı. Sistemlerin bilme alanlarında da güçlü hegemonyalar oluşturduklarını biliyoruz. Önderlik Avrupa merkezli sosyal bilimin özünde bir ideoloji olduğunu ve liberalizm ağır etkisini taşıdığını belirtiyor. Dolayısıyla yola çıkan sistem karşıtı hareketlerin bu bilgi yapılanmalarıyla kendileriyle donatmaları işi baştan sakatlamıştır. Önderlik bu yüzden savunmalarına yöntem hakikat sorunuyla giriş yapmaktadır. Çünkü doğru yöntem belirlemeden hakikate ulaşılmayacağı açıktır. Önderlik bu konuda şunları ifade etmiştir: “Eğer günümüzde kapitalist modernite tüm parametrelerinde sürdürülemezlik işaretlerini veriyorsa bunda en büyük pay sahibi dayandığı bilimsel yöntemdir. Dolayısıyla sistem eleştirisini dayandığı yöntemde ve ortaya çıkartılan bilimsel disiplinlerinde geliştirmek yaşamsal öneme sahiptir. Sosyalist eleştiride dahil tüm sistem eleştirilerinin temel zaafı sistemin dayandığı ve onu var kılan yöntemin aynısını kullanmalarıdır. Çokça bilinir, önceden çizilen yollarda yürüyenler o yolların vardığı köy ve kentlere ulaşmaktan başka bir yere varamazlar. Bilimsel sosyalizmde dahil sistem karşıtlarının başına gelende budur.”

Zihniyet ve yaşam tarzı olarak kendini sistem dışına çıkarmadan sistemi aşabilmek mümkün değildir. Adorno bunu fark edencesine “Yanlış hayat doğru yaşanmaz” demiştir. Yine Wallarstein bunu sistemin şerbetlemesine bağlamaktır. “Aynı zehirli kaynaktan içtik” der. Sistem karşıtı geçinenlerin yaptıkları kölelik kaynağı araçlarla özgürlük amaçlarına ulaşmak istemektir ki buda mümkün değildir. Kapitalist moderniteyi tümüyle anladıkları söylenemez. Sistem karşıtlığından anladıkları ati kapitalist olmaktır. Modernitenin diğer iki boyutu olan endüstriyalizm ve ulus devlet konusunda ise bunları överek gerekli saymışlardır. Gelecek ütopyalarını moderniteyi aşmaktan ziyade düzetmeyi esas aldıkları belirtilebilir.

Sistem karşıtlarının uygarlık, modernite, devlet, iktidar, tarih, toplum, sınıf, kadın vb. birçok konuda yaptıkları tespitler ciddi eksiklikler ve yanlışlıklar barındırır. Pozitivizm ideolojisinin derin etkisini taşırlar. Sosyolojik yaklaşımları kaba bir Darvencilik olmaktan öteye gidememiştir. Toplumsal doğa ile birinci doğanın yanı nitelikte kanunlara sahip olduklarına inanarak katı bir determinizm yaşamışlardır. Pozitivizm en kaba materyalist biçimini bilimsellik olarak kabul etmişlerdir. Yine uygarlığın karşı kutbunda yer alan demokratik uygarlık güçlerini bile görmek istememişlerdir. Modernitenin bakış açısı ile değerlendirerek barbarlık, gericilik ve ayak takımı olarak görmüşlerdir. Çevre kadın ve kültürel hareketleri ise devrim önünde engel ve devrimci mücadeleyi zayıflatan, parçalayan olgular olarak görmüşlerdir. Önderlik Ortadoğu savunmasında bu yönlü eleştirilerini çok çarpıcı bir biçimde dile getirmiştir. “ Son beş yüz yılda demokratik ve eşitçi amaçlar taşıyan devrimlerin ideolojik akım ve hareketlerin sistematik bir başarıya demokratik uygarlık olarak da yorumlayabileceğimiz, farklı bir dünya sistemi erişemeyişlerinde temel eksiklik tutarlı, bütünsellik taşıyan ve süre kavramını içeren eleştirel pratiklerden yoksun olmalarıdır. Marksızlar, kapitalizmi eleştirip aşmak isterken, ulus devlet merkezîyetçiliğini ve endüstriyalizmi faşizme ve çevre yıkıcılığına taşırdıklarının farkına bile varamamışlardır. Ulusal kurtuluşçu hareketlerin modernite karşıtı tutumları çok daha muğlaktır. Anti emperyalizm ve anti kapitalizmleri ulus devlet haline geldiklerinde yerini en aşırı modernizim taraftarlığına bırakır. Anarşistler sisteme radikal eleştiriler geliştirirken, alternatif olarak demokratik bir sistematiği düşünmek bile istememişlerdir. Anarşist bireyi demokratik topluma tercih etmişlerdir. Sosyal demokratlar, moderniteyi reformlarla düzeltebileceklerinden ötesine adım bile atmazlar. Ekolojistler tüm çevre argümanlarını moderniteden aldıklarını göremeyecek denli sığırdılar. Endüstriyalizme yüklenirken kapitalizmi ve ulus devleti unuturlar. Feministler ataerkili görürken modernitenin kadına yüklediği yıkımı aynı kesinlikte eleştirmeye yanaşmazlar. Eleştirirken bile alternatif kadın ve toplumun akım, hareket ve sistem olarak üretilmesinde bir nevi çaresizliği oynarlar. Radikal dinci ve kültüralist hareketlerin modernite karşıtlığı daha da zayıftır. Peşinde koştukları azami bir uzlaşmacılıktır.

Bu alıntı sistem karşıtı hareketlerin yetmez yanlarını ve durumlarını oldukça objektif olarak özetlemektedir. Önderlik bu konuda sonuç olarak şunu da belirtmiştir: “ Günümüz kapitalizmin küresel finans krizinde yılda altı yüz trilyon dolar değerinde sanal vurgun gerçekleştirirken her halde bunda kapitalist modernitenin bütünsel ve yapısal eleştirisinin geliştirilemeyeişinin ve alternatifi bir sistemi üretilmemesini belirleyici payı vardır. Kapitalizmin moderniteyle bağıni kuramayan tüm akım, hareket ve devrimler, modernite içinde erimekten kurtulamazlar. Atı kapitalizmi anti modernizme vardiıramayan tüm ideolojik akımlar politik hareketler ve her renkten devrimler modernite tarafından fetih edilmekten kurtulamazlar.”

Buraya kadar olan kısımda sistem karşıtı hareketlerin nasıl sistemi aşamadıklarını ve onunla bütünleştiklerini ortaya koymaya çalıştık. Ortaya çıkan objektif bir durumdur. Modernitenin ideolojik tekeli olarak liberalizm, anlaşılmadığı ve aşılımadığı sürece de sonuçların böyle gelişeceği açıktır. Bir de sistemin söz ettiğimiz hareketlere yönelik özel politikaları vardır. Sistem güçleri kendilerine karşıt akım ve hareketlerin gelişmesi karşısında şüphesiz boş durmamışlardır. Başta ideolojik olmak üzere askeri, siyasi, ekonomik ve psikolojik her türlü yöntemle bu hareketleri bastırmak, yok etmek ve saptırmak ve kendi denetimlerine almak istemektedirler. Her şeyden önce yoğun bir teşhir kampanyası yürütölür. Medya kullanılan en etkili araçtır. Özel savaş ve psikolojik savaş yürütölerek hem toplum hem bu hareketler zihinsel olarak fetih edilmek istenir. Terörizm, anarşizm, komünizm vb. sıfatlarla bu kesimler toplum nezdinde teşhir edilirler.

Yine teslim alma ilkesiz uzlaşmalara çekme komplolar ve vaatlerle tasfiye etme yoğunca kullanılan yöntemlerdir. Teslim alınıp eritilmeyince bu seferde kuralısız ölçüsüz bir şiddet yöntemi devreye girer. Kimyasal silahlardan, komplolara, sivil katliamlardan, faili meçhullere, göz altılardan, kaybettirmelere, zindanlardan, çürütmelere kadar bir dizi kirli savaş yöntemi kullanılmaktadır. Sistem güçlerinin bu anlamda, sistem karşıtı güçlerle mücadele konusunda oldukça zengin yöntemlere ve deneyimlere sahip olduklarını belirtmek gerekmektedir. Nice sistem karşıtı akım, hareket ve bireyler bu yöntemlerle tasfiyeye uğratılmışlardır. Bu mücadelede her türlü yöntem mubah sayılmıştır. Kendi koydukları yasalar toplumsal vicdan ve ahlak bile bir tarafa bırakılarak bu mücadeleler geliştirilmiştir. Bu amaçla uluslara arası

ittifaklar, örgütler, antlaşmalar sürekli devrede olmuştur. Sistem güçleri eş güdümlü ve bütünlüklü hareket etmektedirler. Tüm bunların bilincinde olarak hareket etmek gerekmektedir. Yoksa sisteme yem olmaktan kolay kolay kurtulamaz bu anlamda toplum için öz savunma yaşamsal bir konudur. Önderlikten bir alıntıyla bu bölümü bitirmek istiyoruz:

“ Tarih uygarlıkların topluma karşı, savaş hali olarak da tanımlanabilir. Ahlak ve politika işlev görmediğinde toplumun yapabileceği tek iş kalmıştır; öz savunma, savaş hali barışın olmaması halidir. Dolayısıyla barış ancak öz savunma temelinde anlam kazanabilir. Öz savunması olmayan barış teslimiyetin ve köleliğin ifadesi olabilir. Liberalizmin günümüzde halklara, toplumlara dayattığı öz savunmasız barış hele hele demokratik istikrar, uzlaşa denen oyun gırtlığına kadar silahlı güç ile yürütülen burjuva sınıf egemenliğinin örtbas edilmesi halinden yani savaş halinin örtülü yürütülmesinden başka bir anlam taşımaz.”

Liberalizmin Mücadelemiz Üzerindeki Etkileri

PKK'yi biraz bilen ve tanıyan herkes bilir ki, “PKK demek Reber APO” demektir. PKK'yi ortaya çıkartan, onu geliştiren, ona gön veren ilk günden bugüne kadar hep Önderlik olmuştur. PKK'nin çizgisi Önderliğin çizgisidir. Önderliğin kişilik özellikleri ve görüşleri PKK'de toplumsallığa, örgüte, militan özelliklere dönüşmüş. Ve bir yaşam felsefesi haline dönüşerek, orada da halka taşırılmış, kitleselleşmiştir. Önderliğin en temel özelliği; bağımsız, özgür ve özgün bir kişilik olmasıdır. Çocukluğundan itibaren hep var olanı kabul ederek yaşamak yerine doğru bildiği gibi hakikat bellediği tarzda yaşamıştır. Önderlik “Yaşam olacaksa ya özgür bir temelde olacak ya da hiç olmayacak” felsefesi ile yaşamış ve PKK ile hareket etmede bu felsefeyi yedirmeye çalışmıştır. Koşullar ne kadar zor olursa olsun saldırılar ve baskılar ne kadar fazla olursa olsun imkanlar ne kadar az olursa olsun iğne ucu kadar bir imkan dahi olsa bu temelde doğru bildiğin tarzda yaşayacaksınız.

Önderliğin halen İmralı'da yaptığı ve tüm yaşamına yön veren felsefede budur. Önderlik de ve PKK'de gelişen bu bağımsız, özgürlükçü çizgi hiçbir gücün kontrolüne girmediği gibi kendi

çizgisinde de sürekli değişim-dönüşümler yaratarak başta reel sosyalist güçler olmak üzere tüm sistem karşıtı güçlerin çözülerek sisteme eklendikleri veya güçlerini kaybederek, marjinal mezheplere dönüştükleri bir zamanda sürekli gelişip, kitleselleşerek ayakta kalmayı başarmıştır. Buda birçok saldırılarının hedefi olmak demektir. Uluslar arası komplo bu saldırıların zirvesidir, aslında. Önderlik bu gerçeği savunmalarında şöyle ifade etmektedir:

“ Özgür Kürt birey ve toplumuyla tüm ezberlerini bozmaktadır. Hem Kürt işbirlikçilerinin hem bölge ulus devletlerinin ve hem de emperyalist hegemonyaların “PKK terörist örgüt” dayatmalarında antlaşmaları bu nedenledir. İslam’ın fetihçi ideolojisiyle liberalizmin milliyetçi ideolojileri çoktandır, özgür Kürtlüğü defterlerden silmiş olup, tarih dışı saymaktaydı.

Şahsımda dışlanan ve tek kişilik bir ada cezaevine mahkum edilmek istenen, esasta bu özgür Kürtlüktür. Dokuz yıldır tutulduğum İmralı’da günlük olarak uygulanan politikalar sistemlidir. Sadece Türk cezaevi politikaları olarak yaklaşım göstermek önemli yanılgılara yol açar.”

Çıkışından günümüze kadar özgürlük ütopyalarına bağlılığı, bağımsız siyasal duruşu, özgün örgüt modeli, sistem karşıtı ideolojik hattı ve yaşam felsefesiyle PKK hareketi en radikal ve tutarlı sistem karşıtı hareket olma onuruna kavuşmuştur. Bu bir abartı değil, somut ve objektif bir gerçekliktir. PKK’nin yıllarca “Bir numaralı terörist örgüt” olarak sistem güçlerinin terör listelerinin zirvesinde yer alması bunu doğrulamaktadır. Bu yüzden de çıkışından itibaren sitem güçlerinin her türlü yönelimlerine maruz kalmıştır. Parti tarihini anlatmanın yeri burası olmadığı için bunlara ayrıntılı değinmeyeceğiz. Ancak bunun böyle geliştiğini, bu güçlerin kendilerini de saklamamakta, itiraf etmektedirler. PKK ile savaşında Türk devletine her türlü teknolojik, askeri, siyasi, ekonomik ve diplomatik desteği vermenin yanı sıra yapılan operasyon, komplo ve katliamların desteklenmesine kadar yine içimize yönelik tasfiyeci ve provakatif kliklerin örgütlenmesinden tutalım, Önderliğe yönelik suikast ve komplo girişimlerine kadar çok yoğun bir mücadele yürütülmüştür. PKK’yi tasfiye etmek temel amaçtır. Çünkü PKK, tüm egemenlerin çıkarlarına zarar vermekte ve hakikati geliştirmek istemektedir.

Sistem güçlerinin dışardan açık geliştirdikleri saldırıların yanı sıra içimizde de tasfiyeciler eliyle ideolojik saldırılar eksik olmamıştır. Harekete yönelik tasfiye konsepti hep iki yönlü olmuştur. Egemenler eğer yapabilirlerse imha ve fiziki tasfiye ile eğer bunu başaramazlarsa da uzlaşma adı altında ideolojik olarak teslim almayı yöntem olarak bellemişlerdir. Bu iki yöntem ya ayrı ayrı ya da iç içe hep kullanıla gelmiştir. Önderliğin geliştirdiği çizgiyi saptırmak, kendi sularına çekmek kendi çizgilerine hakim kılmak için hiç durmadan çabalamışlardır.

PKK'yi ayakta tutan gerçekliğinde bu çizgi mücadelesi olduğunu çok iyi bilmekteyiz. İdeolojik ve örgütsel mücadele dediğimiz bu mücadele olmadan PKK'nin var olmayacağını da iyi bilmek gerekir. Bu yüzden Önderlik:

“ Ben mücadelenin %95'i parti için mücadeleye ayırıyorum ancak %5 dış düşmana karşı savaşıyorum” demektedir. Bir bütün tasfiyeci faaliyetler olarak isimlendirdiğimiz bu çizgi dışı eğilim ve çalışmalar partinin çıkışından beri hep var olmuştur. İdeolojik gurup aşamasında, ideolojik mücadele daha çok dışımızdaki oluşumlara karşı yürütülmüştür. Reformist, ilkel milliyetçi Kürt gurupları ile sosyal şoven Türk sol hareketlerine karşı mücadele çok sert ve çetin geçmiştir. Parti ilk şehitlerini bu mücadele esnasında vermiştir. Başta Haki Karar yoldaş olmak üzere onlarca şehit verilmiştir. PKK bu mücadele sayesinde onlarca hareket ve partinin bulunduğu Türkiye ortamında öne çıkmış ve gençliğin ilgisini çekerek taraftar toplamıştır.

Parti içindeki eğilimlere karşı mücadelede sürekli yaşanmıştır. Tek tek değerlendirmekten ziyade, tasfiyecilerin ortak yanlarını belirtmek daha yerinde olacaktır. Aslında ilk ve en ciddi tasfiyeci faaliyet olan Semir tasfiyeciliğini anlamak tüm tasfiyeleri anlamak için yeterli olacaktır. Semir'den, Selim Çürükkaya'ya Mehmet Şener'den, Şemo'ya, Ferhat-Botan çetesinden, Dr. Ali'ye kadar gelişen tüm tasfiyeci faaliyetlerin temel ortaklaştıkları nokta PKK'yi liberalize ederek, PKK'yi PKK yapan Önder Apo çizgisinden uzaklaştırmak ve kapitalist modernitenin yaşamına dahil etmektir.

Semir'in hareketi mültecileştirme, Avrupa'ya çekerek modernite yaşamı içinde eritme, devrimci özünde boşatma ve sistem içileştirme çabası çok açıktır. Sisteme karşı radikal bir mücadele yerine reformlarla

belli uzlaşlar elde etmek istediği, sistemden radikal bir kopuş yaşamadı, orta yolcu, K. Burjuva sınıf karakterinin yaşam tarzını ve mücadele çizgisini esas aldığı bilinmektedir. “Hakkari”den ötesi ölümdür” diyerek mücadele anlayışındaki liberal yanını yine “ her yiğidin bir yoğur yiyişi vardır” diyerek de yaşam ve örgüt anlayışındaki liberal çizgiyi ortaya koymuştur.

Bu kesimlerin ortak noktaları, zihniyet ve yaşam tarzları itibariyle sistemden kopyan kesimler olmalarıdır. Devrimci saflara gelmişlerdir, ancak bir ayakları hep sistemde kalmıştır. Orta yolculuk budur. Bu konuda Önderliğin ciltler dolusu çözümlemeleri vardır. Parti saflarında olmalarına rağmen bu ruhu taşımazlar. Hayallerini, duygu ve düşüncelerini modernitenin yaşamı süsler.

Modernitenin ideolojik tekeli olan liberalizminden yoğun etkinmiş bu kesimlerin kişilik çözümlemelerini geliştirmek ve onları tanımak bizim açımızdan önem arz etmektedir. Çünkü sonuç itibariyle hepimiz bu sistemin içinden geliyoruz. Ve belli düzeylerde etkilenmiş bulunmaktayız. Yine liberalizm medya aracılığıyla yoğun bir ideolojik bombardımanı da sürekli geliştirmektedir. Bir kimlik, kişilik ve sistem olarak liberalizm, günlük davranışlardan tutalım en karmaşık potilik tutumlara kadar kendini yansıtmaktadır. Toplumun ve tek tek bireylerin günlük yaşamlarını belirleyen davranışlarının büyük bir kısmı, liberalizmin kılıktan kılığa girmiş birçok çeşidinden her hangi birisine denk gelmektedir.

Örgüt ortamında liberalizmi genelde mücadele etmeme, uzlaşmaya çekme, ölçüleri esnetme, disipline ve kuralları gevşetme biçiminde algılamaktayız. Oysa liberalizmin bir yaşamam felsefesi, yaşamın tüm ilişkilerine hitap eden ideolojik bir bakış açısı vardır. Liberalizmin yaşam felsefesi, çıkarıcılık ve bireycilik üzerine kuruludur. Bireycilik ve çıkarıcılık bir birine göbekten bağlı iki anlayıştır. PKK’nin ahlakı ve politik toplum temelinde yaratmak istediği Demokratik Komünal yaşam tarzıyla taban tabana zıt olan bu felsefe, kendisini esas alan, riske girmeyen, bencil, hesapçı ve tutarsız bir kişilik şekillenmesi yaratır. Toplumsallık ve insanı var eden maddi ve manevi değerler uğruna mücadele etme, bedel ödeme, fedakarlık yapma bunların kitaplarında olmayan şeylerdir. Söz düzeyinde dile getirirler de son tahlilde, pratikte bireysel kaygıları ve bireysel yaşam arayışları her şeyin önüne geçer. Buda öpürtünüs ve lafazan bir kişilik yapılanması yaratır.

Durumu kurtarmak ve idare etmek için kendilerini elden geldiğince gizlerler. En iyi partili gibi davranır, en yüce değerlere sahip çıkar ve her kese şeker şerbet olurlar. Tüm bu davranışlar özden olmayıp biçimseldir. Kendilerini yaşatabilmek için kamufule araçlarıdır.

Özellikle 2004’de ortaya çıkan Ferhat-Botan çetesinin geliştirmek istediği “ sosyal reform” anlayışı ile hareketi Önderlik çizgisinden kopararak sisteme entegre etme çabaları içimizde, liberal tasfiyecinin zirvesi olarak tanımlanabilir. PKK’yi savaştıran ve ayakta tutan şeyin PKK’nin dervişane yaşamı olduğunu biliyoruz. ABD başta olmak üzere, tüm emperyalist güçlerin en fazla bize dayattıkları şey bu yaşam tarzının terk edilmesidir. Çünkü şunu iyi bilmektedirler ki bu yaşam tarzını bırakıp onlar gibi yaşadığımızda PKK’nin her hangi bir sistem partisinden farkı kalmayacak ve onunla bütünleşecektir. İşte tasfiyeci ekipte paradigma değişimi adı altında PKK’yi var eden tüm değerlerinden kopararak sisteme entegre etmeye çalıştı. Kendilerine demokrat, reformcu kanat dediler. Partiyi ve çizgiyi sahipleneni ise muhafazakar olarak ilan edip teşhir etmek istediler. Temel amaçlarının PKK’yi ABD’ye teslim ederek, yıllardır amaçladıkları ama parti saflarında zemin bulamadıkları modernitenin çirkef yaşamına kavuşmak olduğu sonradan çok iyi anlaşıldı. Ferhat’ın Türkiye basınına verdiği bir mülakatta “ en büyük hayalim bir büyük burjuva olmaktır” cümlesi bunların gerçekliklerine çok çarpıcı ifade eden ibretlik bir örnektir.

Bir diğer nokta da içimizde objektif olarak yaşanan liberal durumlardır. Her şeyden önce kendimizi belli bir bilinç düzeyine ulaştırdığımız için parti çizgisine ve onun ideolojik ve pratik yaşamına tam hakim olamıyor, doğru ile yanlış bir birinden çıkartamıyoruz. Ne kadar iyi niyetlide olsak, sonuçta ideolojik ve örgütsel mücadelenin hakkıyla verilmediği yerde ölçülerde aşılımlar, yozluklar ve savrulmalar gelişmektedir. “Cehneme giden yollar iyi niyet taşları ile örülür” sözü bu durumları çok iyi ifade etmektedir. Bu nedenle her kadronun görevi kendisini eğiterek, Önder Apo’nun ideolojik ve örgütsel çizgisine ulaştırmak ve bulunduğu her yerde bunun mücadelesini yürütmektir. Yaratılan değerleri ve çizgiyi savunmanın ve geliştirmenin her kadronun temel görevi olduğunu bilerek sorumluluklarımıza sahip çıkmalıyız. Sorumsuzluk, boş vermecilik ve bireysel kaygılara düşmenin, liberalizmin başka bir biçimi olduğunu da iyi bilmek gerekir.

Sonuç olarak; Önderliğin İmralı'da geliştirdiği teorik, felsefik ve ideolojik çalışmalar neticesinde, genelde tüm özgürlük ve eşitlik hareketleri, özelde ise PKK hareketi mücadele tarihleri içinde ilk defa bu düzeyde egemen sistemlerin felsefi, ideolojik ve yaşamsal etkilerinin dışında bir düzey yakalamışlardır. Bu hakikate ulaşmak anlamında önemli bir düzeyin yakalanması anlamına gelmektedir. Sistem karşıtı hareketler tarihlerinde ilk defa, egemen sistemlerin mezhebi olmama imkanlarını daha güçlü yakalamışlardır. Bu aynı zamanda ideolojik mücadele de bütün dönemlerin en radikal tarzının yürütülmesi gerektiği anlamına da gelmektedir. Önderlik son Ortadoğu savunmasında bu konuda şunları belirlemiştir:

“ Liberalizmin ideolojisi saldırısı karşısında nasıl yaşamalı ve nereden başlamalı soruları aciliyet kazanır. Nasıl yaşamalı ne yapmalı ve nereden başlamalı sorularına verilecek ilk ortak cevap, sistem içinden ve sisteme karşıtlık temelinde başlamalıdır. Fakat sistemin içinden sisteme karşıtlık eski bilgiler düzeyinde her an ölüm pahasına hakikat savaşçılığını gerektirir. Nasıl yaşamalı, nereden başlamalıyla iç içe olarak, modernitenin bir zırh gibi giydirdiği deli gömleğini çıkarır gibi nefret ederek bu yaşamdan vaz geçeceksin. Gerektiğinde her an kusarak içindeki bu yaşamdan mideni, beynini ve bedenini arındıracaksın. Sana dünya güzeli gibi kendini sunsa bile içini kusarak yanıt vereceksin. Ne yapmalı sorusuna diğer iki soruyla iç içe olarak, sisteme karşı hep eylemlilik biçiminde bir yanıtla karşılık vereceksin. Ne yapmalının cevabı, bilinçli örgütlü pratiktir.

Kapitalist modernitenin sırttaki, lanetli elbise gibi duran fikri, zikri ve eylemi ayrı anlayışını mutlaka terk etmek, aşmak gerekir. Fikir, zikir, eylem aslında bir birinden ayrılmaz, hakikatin hep sırtta tutulması, bütünlük içinde giyilmesi ve yaşanması gereken nişaneleridir. Üçünü bir arada, nasıl yaşamalı da ne yapmalı da ve nereden başlamalı da temsil edemeyen, hakikat savaşına çıkmamalıdır. Gerçek bütündür. Hakikat, ifade edilen bütünsel gerçektir. Kadro, örgütlemiş ve eylemsel kılınmış hakikattir.”

Liberalizmle mücadele ve yeni dönem kadro gerçekliği bu temelde olmak zorundadır. Yoksa liberalizmin, Rönesans toplumunun yaratımlarına, burjuva sınıfının çıkarı temelinde kullanma tarzı gibi günümüz Kürdistan'ında da PKK'nin ortaya çıkardığı gelişmeleri, egemenlerin çıkarı temelinde kullanmaya çalışacaktır. Kürt halkının

özgürlük mücadelesi ile ortaya çıkardığı değerler, iş birlikçi Kürt egemenlerini palazlandırılması için kullanılmak istenmektedir. Hiçbir dönemde olmadığı kadar bugün Kürdistan'da yoğun bir ideolojik mücadele yürütülmektedir. Rönesans'ın zihniyet devriminin başına getirilenlerin, PKK'nin otuz yedi yıllık mücadelesi ile geliştirdiği Kürt Rönesans'ının başına gelmemesi için ideolojik mücadelemizi derinleştirmek her dönemden daha fazla gerekmektedir. Bu ideolojik mücadele militanlığın en hayati görevidir.